

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: Τ.Α.**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ**

**ΘΕΜΑ: «ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ»**

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
----------------------	----------

ΜΕΡΟΣ Α' HABITAT AGENDA

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ HABITAT AGENDA.....	3
1.1 Η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ HABITAT II.....	3
1.2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ HABITAT AGENDA.....	4
1.3 ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ HABITAT AGENDA.....	6
1.4 ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ HABITAT AGENDA.....	7
2. Η HABITAT AGENDA ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	9
2.1 ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ.....	9
2.2 Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ HABITAT.....	10
3. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ HABITAT AGENDA.....	12
3.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ HABITAT AGENDA.....	12
4. ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ HABITAT AGENDA.....	14
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	14
4.2 ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ HABITAT AGENDA.....	14
4.2.1 Υιοθέτηση πολιτικής ολοκληρωμένων προγραμμάτων.....	14
4.2.2 Ενσωμάτωση Αστικών Δεικτών βιώσιμης ανάπτυξης.....	15
4.2.3 Ίδρυση Τοπικών Παρατηρητηρίων.....	15

ΜΕΡΟΣ Β'

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ.....	18
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	18
1.2 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ.....	20
1.3 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	21
1.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ.....	22
1.5 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	23
1.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	23
1.7 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ.....	24

ΘΕΜΑ: ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία «**Βιώσιμη Ανάπτυξη, Δημογραφική εξέλιξη και Διαχείριση Περιβάλλοντος. Στατιστική Μελέτη του Δήμου Κατερίνης**», αποτελεί μια Δημογραφική και Οικιστική Στατιστική Ανάλυση με Αστικούς Δείκτες.

Η εργασία αποτελείται από τέσσερα μέρη.

Το **πρώτο μέρος** έχει γενικότερο σκοπό να αποκτήσει ο αναγνώστης μια γενική ιδέα της **Habitat Agenda**. Τι είναι; Πως ξεκίνησε; Ποιοι οι στόχοι και οι αρχές της; Ποια είναι τα εργαλεία σχεδιασμού της; Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στην **Habitat Agenda** στην Ευρώπη, στην Ελλάδα και στον ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην εφαρμογή της **Habitat Agenda**.

Το **δεύτερο μέρος** αναφέρεται στο Δήμο Κατερίνης. Γίνεται μια περιγραφή στα γενικά, στα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά, στις κοινωνικές και διοικητικές υποδομές καθώς και στις υποδομές εκπαίδευσης του Δήμου Κατερίνης. Αναλύονται τα οικονομικά χαρακτηριστικά και η τοπική οικονομία, η κατάσταση του οδικού δικτύου και τέλος, παρουσιάζεται φωτογραφικό υλικό του Δήμου Κατερίνης.

Στο **τρίτο και βασικό μέρος** της εργασίας παρουσιάζονται οι Δείκτες της **Habitat Agenda** στο Δήμο Κατερίνης που είναι χωρισμένοι σε τρεις άξονες:

- A. Κοινωνική και Οικονομική Ανάπτυξη
- B. Βιώσιμη Ανάπτυξη πόλεων και Οικισμών, και
- Γ. Επαρκής Στέγη για όλους.

Σε κάθε άξονα υπάρχουν υποάξονες δεικτών. Κάθε δείκτης παρουσιάζεται υπό μορφή πίνακα, αναλύεται και αναφέρεται η πηγή των στοιχείων του κάθε δείκτη. Ακόμα σε κάθε δείκτη υπάρχουν γραφικές απεικονίσεις για την καλύτερη αναπαράσταση των στοιχείων.

Το **τέταρτο και τελευταίο μέρος** αναφέρεται στα προβλήματα που εντοπίζονται από τη μελέτη και την επεξεργασία των παραπάνω στοιχείων και προτείνονται λύσεις για την αντιμετώπισή τους.

**ΜΕΡΟΣ Γ΄
ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ**

1. ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ.....	26
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	26
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ.....	27
A. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	30
A.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.....	31
Δείκτης A.1.1: Μέγεθος πληθυσμού.....	31
Δείκτης A.1.2: Μεταβολές πληθυσμού.....	32
Δείκτης A.1.3: Μέσο μέγεθος νοικοκυριών.....	33
Δείκτης A.1.4: Νοικοκυριά ανά αριθμό μελών.....	34
Δείκτης A.1.5: Φυσική κίνηση πληθυσμού.....	35
Δείκτης A.1.6: Αναλογία αρένων.....	36
Δείκτης A.1.7: Γήρανση πληθυσμού.....	37
Δείκτης A.1.8: Ομάδες ηλικιών.....	39
A.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	41
Δείκτης A.2.1: Υποδομές εκπαίδευσης.....	41
Δείκτης A.2.2: Μορφωτικό επίπεδο.....	42
Δείκτης A.2.3: Δυναμικό Βρεφονηπιακών σταθμών.....	44
A.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	45
Δείκτης A.3.1: Διάρθρωση οικονομικής δραστηριότητας.....	45
Δείκτης A.3.2: Οικονομικά ενεργοί.....	46
Δείκτης A.3.3: Εξαρτώμενου πληθυσμού.....	46
Δείκτης A.3.4: Απασχολούμενοι.....	48
Δείκτης A.3.5: Άνεργοι.....	50
B. ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΜΩΝ.....	52
B.1 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ.....	53
Δείκτης B.1.1: Βασικές χρήσεις γης του Δήμου Μεσσήνης.....	53
Δείκτης B.1.2: Ανάλυση οικιστικών εκτάσεων.....	54
Δείκτης B.1.3: Ανάλυση εκτάσεων εντός σχεδίου.....	54
Δείκτης B.1.4: Ανάλυση κοινόχρηστων εκτάσεων.....	56
B.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ.....	57
Δείκτης B.2.1: Τεχνική Υποδομή.....	57
Δείκτης B.2.2: Αναλογία ασφαλτοστρωμένων δρόμων.....	58
Δείκτης B.2.3: Κοινωνική Υποδομή.....	58
Γ. ΕΠΑΡΚΗΣ ΣΤΕΓΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ.....	60
G.1 ΚΤΙΡΙΑΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ.....	61
Δείκτης Γ.1.1: Αριθμός και χρήση κατοικιών.....	61
Δείκτης Γ.1.2: Ηλικία κτιρίων.....	62
Δείκτης Γ.1.3: Τρόπος κατασκευή κτιρίων.....	63
Δείκτης Γ.1.4: Κτίρια – Κατοικίες.....	64
Δείκτης Γ.1.5: Οικοδόμηση κτιρίων.....	65

Δείκτης Γ.1.6: Χρήσεις κατοικιών.....	65
Δείκτης Γ.1.7: Μέγεθος κατοικιών.....	66
Γ.2 ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΣΤΕΓΑΣΗΣ.....	67
Δείκτης Γ.2.1: Πυκνοποίηση.....	67
Δείκτης Γ.2.2: Άστεγοι ανά 1000 κατοίκους.....	67
Δείκτης Γ.2.3: Σύνδεση με βασικά δίκτυα.....	68
Δείκτης Γ.2.4: Λειτουργικές ελλείψεις κατοικιών.....	69

ΜΕΡΟΣ Δ' ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.....	72
1.1 Πληθυσμός.....	72
1.2 Οικονομική δραστηριότητα.....	72
1.3 Απασχόληση.....	72
1.4 Χρήσεις γης.....	73
1.5 Τεχνική Υποδομή.....	73
1.6 Κοινωνική Υποδομή.....	73
1.7 Κτιριακό πρόβλημα.....	74
2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	75
2.1 Τοπικό Αστικό Παρατηρητήριο.....	75
2.2 Οικονομική Δραστηριότητα – Απασχόληση.....	76
2.3 Χρήσεις Γης.....	77
2.4 Τεχνική Υποδομή.....	77
2.5 Κτιριακό απόθεμα.....	77
ΠΗΓΕΣ.....	79

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία «**Βιώσιμη Ανάπτυξη, Δημογραφική εξέλιξη και Διαχείριση Περιβάλλοντος. Στατιστική Μελέτη του Δήμου Κατερίνης**», αποτελεί μια Δημογραφική και Οικιστική Στατιστική Ανάλυση με Αστικούς Δείκτες.

Η εργασία αποτελείται από τέσσερα μέρη.

Το **πρώτο μέρος** έχει γενικότερο σκοπό να αποκτήσει ο αναγνώστης μια γενική ιδέα της **Habitat Agenda**. Τι είναι; Πως ξεκίνησε; Ποιοι οι στόχοι και οι αρχές της; Ποια είναι τα εργαλεία σχεδιασμού της; Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στην **Habitat Agenda** στην Ευρώπη, στην Ελλάδα και στον ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην εφαρμογή της **Habitat Agenda**.

Το **δεύτερο μέρος** αναφέρεται στο Δήμο Κατερίνης. Γίνεται μια περιγραφή στα γενικά, στα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά, στις κοινωνικές και διοικητικές υποδομές καθώς και στις υποδομές εκπαίδευσης του Δήμου Κατερίνης. Αναλύονται τα οικονομικά χαρακτηριστικά και η τοπική οικονομία, η κατάσταση του οδικού δικτύου και τέλος, παρουσιάζεται φωτογραφικό υλικό του Δήμου Κατερίνης.

Στο **τρίτο** και βασικό **μέρος** της εργασίας παρουσιάζονται οι Δείκτες της Habitat Agenda στο Δήμο Κατερίνης που είναι χωρισμένοι σε τρεις άξονες:

- A. Κοινωνική και Οικονομική Ανάπτυξη
- B. Βιώσιμη Ανάπτυξη πόλεων και Οικισμών, και
- Γ. Επαρκής Στέγη για όλους.

Σε κάθε άξονα υπάρχουν υποάξονες δεικτών. Κάθε δείκτης παρουσιάζεται υπό μορφή πίνακα, αναλύεται και αναφέρεται η πηγή των στοιχείων του κάθε δείκτη. Ακόμα σε κάθε δείκτη υπάρχουν γραφικές απεικονίσεις για την καλύτερη αναπαράσταση των στοιχείων.

Το **τέταρτο** και τελευταίο **μέρος** αναφέρεται στα προβλήματα που εντοπίζονται από τη μελέτη και την επεξεργασία των παραπάνω στοιχείων και προτείνονται λύσεις για την αντιμετώπιση τους.

ΜΕΡΟΣ Α΄

**Η HABITAT AGENDA:
ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΗΣ ΣΤΕΓΗ
ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ HABITAT AGENDA

1.1 Η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ HABITAT II

Τον Ιούνιο του 1996, στη **Δεύτερη Παγκόσμια Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους Ανθρώπινους Οικισμούς (HABITAT II)** που πραγματοποιήθηκε στην Κωνσταντινούπολη, οι κυβερνήσεις και οι εθνικές αντιπροσωπείες των χωρών μελών του ΟΗΕ, δεσμεύτηκαν σε ένα Πλαίσιο αρχών, προτεραιοτήτων και δράσεων με στόχο την εξασφάλιση βιώσιμων οικισμών και επαρκούς στέγης για όλους τους πολίτες τους. Το πλαίσιο αυτό, τέθηκε σαν επακόλουθο της προβληματικής για την αυξανόμενη παρουσία φαινομένων που υποβαθμίζουν τη ζωή στους ανθρώπινους οικισμούς: μεγάλες πληθυσμιακές πυκνότητες, ανεξέλεγκτη ανάπτυξη, έλλειψη σωστής υποδομής και σχεδιασμού, περιβαλλοντική υποβάθμιση και κατασπατάληση φυσικών πόρων, αύξηση της φτώχειας, της ανεργίας και γενικότερα φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού, τόσο στις αναπτυγμένες όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Η συνδιάσκεψη της Κωνσταντινούπολης εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο προβληματικής και δράσης του ΟΗΕ για βιώσιμους ανθρώπινους οικισμούς, και αποτελεί συνέχεια της Πρώτης Συνδιάσκεψης **HABITAT I** για τους ανθρώπινους οικισμούς (Vancouver 1976), της απόφασης 43/181/1988 της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ για την «Παγκόσμια Στρατηγική για την Κατοικία για το έτος 2000», και της συνδιάσκεψης του Rio (Βραζιλία 1992) για την μετάβαση στη βιώσιμη ανάπτυξη (Agenda21).

Τα δύο βασικά Κείμενα στα οποία συνοψίζονται τα αποτελέσματα της συνδιάσκεψης είναι η «**Διακήρυξη της Κωνσταντινούπολης**» και η «**Habitat Agenda**».

Η **Διακήρυξη της Κωνσταντινούπολης**, καλεί τις κυβερνήσεις και τους κοινωνικούς εταίρους σε κάθε χώρα, να υιοθετήσουν μια σειρά μέτρων και πολιτικών έτσι ώστε η κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη να διασφαλίζει την ισορροπία και προστασία του περιβάλλοντος και την ποιότητα ζωής στις πόλεις.

Η **Habitat Agenda**, θέτει το Παγκόσμιο Σχέδιο Δράσης για τους Ανθρώπινους Οικισμούς του οποίου ο στόχος είναι να επισημαίνει όλες τις παραμέτρους που πρέπει να συνεκτιμώνται προκειμένου η ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών να εγγυάται την ασφάλη και ισόνομη διαβίωση των κατοίκων και την επαρκή και ικανοποιητική στέγη για όλους σε ένα βιώσιμο οικιστικό περιβάλλον.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην Habitat Agenda οι χώρες που μετείχαν στην Παγκόσμια Συνδιάσκεψη δεσμεύτηκαν σε ένα πολιτικό, οικονομικό, περιβαλλοντικό και ηθικό δράμα των Ανθρώπινων Οικισμών, βασισμένο στις αρχές τη ισότητας, της αλληλεγγύης, της εκτίμησης και της συνεργασίας.

1.2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ HABITAT AGENDA

Η Habitat Agenda θέτει μια σειρά από αρχές οι οποίες θα πρέπει να διέπουν όλες της προσπάθειες για τη δημιουργία βασικών ανθρώπινων οικισμών. Οι αρχές αυτές δεν είναι παρά οδηγίες ανάπτυξης που έχουνε διαρκή και σταθερή αξία χωρίς ιεράρχηση αφού σχετίζονται όλες μεταξύ τους:

Ισότητα ευκαιριών και δικαιοσύνη

Η οργάνωση των ανθρωπίνων οικισμών σε όλα τα επίπεδα (κοινωνικό, οικονομικό, πολεοδομικό) πρέπει να εξασφαλίζει την ισότητα μεταξύ των ανθρώπων ανεξάρτητα από τη φυλή, το γένος, τη γλώσσα, τη θρησκεία και την Οικονομική κατάσταση. Πρέπει να εξασφαλίζει ισότητα πρόσβασης στις ευκαιρίες, στους πόρους και τις υπηρεσίες που όλοι χρειάζονται για ένα καλό επίπεδο ζωής.

Εξάλειψη της φτώχειας

Όλες οι αποφάσεις και οι πολιτικές που αφορούν τις πόλεις και τα χωριά πρέπει μεταξύ άλλων να στοχεύουν στην εξάλειψη της φτώχειας, ώστε να δημιουργούν κοινότητες που θα παρέχουν σε όλες αξιοπρεπείς ευκαιρίες και επιλογές.

Ορθός σχεδιασμός

Ο τρόπος με τον οποίο αναπτύσσονται και οργανώνονται οι οικισμοί, η ποιότητα και χωροθέτηση των βασικών υποδομών και εξυπηρετούν και γενικότερα τα ζητήματα πολεοδομικού σχεδιασμού, παίζουν καθοριστικό ρόλο στην ποιότητα ζωής των κατοίκων. Οι υπεύθυνοι του πολεοδομικού σχεδιασμού πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες όλων των πολιτών, χωρίς διακρίσεις.

Ο ρόλος της οικογένειας

Η οικογένεια, ως βασική μονάδα της κοινωνίας, μπορεί να παίξει πολύ σημαντικό ρόλο στη παροχή σταθερού κοινωνικού υπόβαθρου για τους ανθρώπινους οικισμούς. Ο ρόλος αυτός πρέπει να αναγνωρίζεται και να ενθαρρύνεται μέσα από τον τρόπο διακυβέρνησης των οικισμών.

Ο ρόλος του κάθε πολίτη

Τα ανθρώπινα δικαιώματα του κάθε πολίτη να είναι σεβαστά και να προστατεύονται. Πρέπει να ενθαρρύνετε η ενεργή συμμετοχή των πολιτών στα κοινά. Ταυτόχρονα κάθε άτομο πρέπει να συμμετέχει στη δημιουργία βιώσιμης κοινωνίας.

Ο ρόλος της συνεταιρικότητας

Καθένα άτομο, ομάδα ή έθνος δεν μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία βιώσιμων οικισμών ενεργώντας μεμονωμένα. Μόνο με την ανάπτυξη της συνεταιρικότητας μπορούμε να συμβάλουμε θετικά προς το σκοπό αυτό.

Αλληλεγγύη και συνεργασία

Τα έθνη, οι κοινότητες και όλοι οι άνθρωποι μπορούν να προχωρήσουν μπροστά ενωμένοι αφήνοντας κατά μέρος τις διαφορές τους, προς όφελος των ευρύτερων κοινών στόχων.

Αποδεκτά επίπεδα υγείας και παιδείας

Η καλή υγεία και η σωστή εκπαίδευση είναι τα δύο πιο ουσιαστικά στοιχεία για μία αξιοπρεπή ποιότητα ζωής. Η συνεχής βελτίωση των υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης και η μέριμνα για την χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς πρόσβαση όλων σε αυτές αποτελεί διαρκή στόχο.

Βιώσιμη ανάπτυξη

Η βιώσιμη ανάπτυξη δηλαδή η διαδικασία αλλαγής που βελτιώνει την ποιότητα ζωής των ανθρώπων ενώ παράλληλα προστατεύει τους φυσικούς, ανθρώπινους και πολιτισμικούς πόρους στους οποίους θα βασισθούν και οι επόμενες γενιές, πρέπει να χαρακτηρίζει όλες τις προσπάθειές μας.

1.3 ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ HABITAT AGENDA

Οι κυβερνήσεις των χωρών που συμμετείχαν στη Συνδιάσκεψη της Κωνσταντινούπολης, δεσμεύτηκαν στην υλοποίηση της Habitat Agenda μέσω ενός **Παγκόσμιου Σχεδίου Δράσης για τους Ανθρώπινους Οικισμούς**, το οποίο καλούνται να εξειδικεύσουν σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Οι βασικοί στόχοι - δεσμεύσεις αυτού του σχεδίου δράσης, που αποτελούν και τους κεντρικούς άξονες της Habitat Agenda είναι οι εξής:

1) ΕΠΑΡΚΗΣ ΣΤΕΓΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ: Η στέγη προσδιορίζεται ως δικαίωμα όλων των πολιτών. Παράλληλα, με τον όρο «επαρκής» η έννοια της στέγασης ορίζεται με πολύ ευρύτερο τρόπο από την εξασφάλιση ενός οποιοδήποτε καταλύματος:

Η κατοικία θα πρέπει να πληροί κάποιους ελάχιστα αποδεκτούς όρους ποιότητας σε ότι αφορά τα υλικά και τον τρόπο κατασκευής (αντοχή κατοικίας, ηλιασμός, αερισμός) και τις βασικές υποδομές (ηλεκτρισμό, ύδρευση, αποχέτευση, θέρμανση). Θα πρέπει να είναι σε θέση τέτοια που να εξασφαλίζεται στο νοικοκυριό η εύκολη πρόσβαση στις συγκοινωνίες, την εργασία και τις κοινωνικές υποδομές (σχολεία, νοσοκομεία κλπ.). Θα πρέπει επίσης να έχει επαρκές μέγεθος σε σχέση με το μέγεθος του νοικοκυριού και χώρους που θα καλύπτουν τις ανάγκες των μελών του (ιδιωτικότητα).

Τέλος, όλα τα παραπάνω στοιχεία στέγασης θα πρέπει να διατίθενται σε προσιτό κόστος.

2) ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΙΚΙΣΜΩΝ: Οι έντονοι ρυθμοί αστικοποίησης, δημιουργούν πολλαπλά προβλήματα και αντιθέσεις τόσο στο εσωτερικό των πόλεων όσο και στη σχέση τους με την αγροτική ενδοχώρα και το φυσικό περιβάλλον. Στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης των οικισμών θα πρέπει να εφαρμοστούν πολιτικές και να αναληφθούν πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και την διευθέτηση των αντιθέσεων σε όλα τα επίπεδα:

- Σε επίπεδο διαχείριση της γης, με στόχο την διατήρηση της αγροτικής γης σε ικανοποιητικά επίπεδα από άποψη μεγέθους και ποιότητας, την ισορροπία του φυσικού περιβάλλοντος, την εξασφάλιση αστικής γης για τεχνικές και κοινωνικές υποδομές καθώς για οικιστική χρήση.
- Σε επίπεδο δημογραφικής, κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, με στόχο την δημογραφική ισορροπία των αγροτικών και αστικών πληθυσμών, την ανάπτυξη των τοπικών οικονομιών, την εξάλειψη των περιφερειακών

ανισοτήτων, την εξάλειψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

- Σε επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος, με στόχο τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας, την ορθολογική διαχείριση των φυσικών διαθεσίμων (υδάτινα αποθέματα), τον περιορισμό της μόλυνσης και την προστασία της υγείας του πληθυσμού.
- Σε επίπεδο πρόληψης, περιορισμού και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών.

1.4 ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ HABITAT AGENDA

Σε αρχικό στάδιο ο όρος «Προστασία του περιβάλλοντος» δεν υπήρχε στις πολιτικές και τις δράσεις της Ε.Ο.Κ. οι οποίες είχαν κυρίως οικονομικό χαρακτήρα. Το 1972 στη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το ανθρώπινο περιβάλλον που πραγματοποιήθηκε στη Στοκχόλμη, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα κλήθηκε να αναπτύξει ένα περιβαλλοντικό πρόγραμμα δράσης. Με βάση αυτό, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση των αρχών της Βιώσιμης Ανάπτυξης μέσω της *Ενιαίας Πράξης (1987)*, που εξειδικεύτηκε με την Συνθήκη του *Μάαστριχτ (1992)* και μέσω της εισαγωγής της έννοιας της **βιώσιμης ανάπτυξης** το Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

Η υλοποίηση της πολιτικής αυτής της Ε.Ε. έχει ως κύριο άξονα το *Πέμπτο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον* με τίτλο «**Προς την Βιώσιμη Ανάπτυξη**», που καταρτίστηκε παράλληλα με την Agenda 21 (Σύνοδος Κορυφής στο Ρίο το 1992). Το Πέμπτο Πρόγραμμα επικεντρώνεται σε πέντε βασικούς Τομείς που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον: βιομηχανία, μεταφορές, ενέργεια, γεωργία και τουρισμός. Παράλληλα ασχολείται με την κλιματική αλλαγή, την ρύπανση της ατμόσφαιρας, την εξάντληση των φυσικών πόρων, την προστασία της βιοποικιλίας, την επιδείνωση του αστικού περιβάλλοντος και τους βιομηχανικούς κινδύνους.

Το Έκτο Πρόγραμμα Δράσης που αποτελεί μια νέα φιλόδοξη περιβαλλοντική πολιτική έχει τίτλο «**Περιβάλλον 2010: το μέλλον μας, η επιλογή μας**» και σκιαγραφεί τις περιβαλλοντικές προτεραιότητες για τα επόμενα πέντε έως δέκα χρόνια. Το νέο σχέδιο περιβαλλοντικής πολιτικής της Ε.Ε. ακολουθεί το Πέμπτο Πρόγραμμα Δράσης (1992).

Ένα σημαντικό στοιχείο που τονίζεται στο κείμενο του Έκτου Προγράμματος Δράσης είναι η ανάγκη να συνεχιστεί η ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών συνιστωσών σε άλλες πολιτικές όπως οι μεταφορές, την ενέργεια και την γεωργία, καθώς και η προώθηση της **βιώσιμης ανάπτυξης**.

2. Η HABITAT AGENDA ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1 ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

Η χώρα μας έχει δεσμευτεί για την προώθηση των στόχων της Habitat Agenda, μέσω του Εθνικού Σχεδίου Δράσης (ΕΣΔ) το οποίο παρουσιάστηκε το 1996 στη Συνδιάσκεψη της Κωνσταντινούπολης. Η Θεμελιώδη επιδίωξη του ΕΣΔ είναι η πληρέστερη δυνατή Θετική ανταπόκριση της Χώρας στους δύο κύριους στόχους της Habitat Agenda, τη δημιουργία πόλεων και οικισμών που παρέχουν ασφαλή υγιεινή, ισόνομη και αειφόρο διαβίωση και την εξασφάλιση επαρκούς κατοικίας για όλους, μέσα στα πλαίσια που προσδιορίζουν οι ιδιαιτερότητες του ελληνικού χώρου, της ελληνικής κοινωνίας και της πολιτισμικής μας ταυτότητας. Οι βασικές Αρχές του ΕΣΔ, όπως παρουσιάζονται στο επίσημο κείμενο του 1996, είναι οι εξής:

α. Εθνικό φυσικό περιβάλλον και ρύπανση.

Αναγνωρίζεται η σημασία του «καθαρού» περιβάλλοντος σαν βασική προϋπόθεση επίτευξης των στόχων της συνδιάσκεψης Habitat II. Πρωταρχικής σημασίας θεωρείται η ύπαρξη πλήρους συστήματος πληροφόρησης για το αποτέλεσμα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων σε σχέση με το έδαφος, το υπέδαφος, τα επιφανειακά και τα υπόγεια νερά και τον αέρα, η μείωση της κάθε μορφής ρύπανσης και η διαχείριση των στερεών, υγρών αποβλήτων.

β. Φυσικοί Πόροι και διαχείριση Τους.

Στο πλαίσιο των στόχων της βιώσιμης οικιστικής ανάπτυξης, αναγνωρίζεται ο καθοριστικός ρόλος της προστασίας και της ορθολογικής διαχείρισης των φυσικών πόρων.

γ. Οικισμοί και αειφόρος, υγιεινή και ασφαλής διαβίωση. Ορθολογικά χωροθετημένοι και πολεοδομικά οργανωμένοι οικισμοί, με κατάλληλη και άρτια τεχνική και κοινωνική υποδομή και σωστή ένταξη στον εθνικό και διεθνή χώρο, αποτελούν επιδίωξη για κάθε ένα οικιστικό σύνολο της Χώρας.

δ. Πρόσβαση σε επαρκή, κατάλληλη και προσιτή σε όλους κατοικία.

Αναγνωρίζεται η σημασία της επαρκούς προσφοράς και της σωστής λειτουργίας ώστε να εξασφαλίζεται, αφενός η ικανοποίηση των διαφόρων τομέων ζήτησης στέγης και αφετέρου, η στέγαση όλων υπό συνθήκες που καλύπτουν κάποια ελάχιστα αποδεκτά «standards» απαραίτητα για την υγιή διαβίωση και την κοινωνική ένταξη των διαφόρων κοινωνικών ομάδων.

ε. Δημοκρατικοί Θεσμοί: αποδοχή και εφαρμογή τους.

Αναγνωρίζεται η σημασία της αποδοχής των κανόνων της δημοκρατικής λήψης αποφάσεων, της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και την διαχείριση των τοπικών ζητημάτων είτε με άμεση είτε με αντιπροσωπευτική συμμετοχή.

στ. Ισότητα ατόμων και ομάδες πολιτών.

Πρέπει να υφίσταται στις ευκαιρίες που παρέχουν οι πόλεις και οι οικισμοί της Χώρας για υγιεινή και ασφαλή διαβίωση σε επαρκή και κατάλληλη κατοικία.

ζ. Διεθνής συνεργασία.

Η ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας για ανταλλαγή εμπειριών στο χειρισμό αναπτυξιακών ζητημάτων, για δημιουργία ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και για συντονισμό στην εφαρμογή πολιτικών διεθνούς κλίμακας θεωρείται σαν σημαντική προϋπόθεση για την προώθηση της εφαρμογής των στόχων της Συνδιάσκεψης Habitat II σε εθνικό επίπεδο.

2.2 Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ HABITAT

Τον Οκτώβριο του 1994 συστήθηκε με απόφαση του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΥΠΕΧΩΔΕ) η Εθνική Επιτροπή Habitat II με κύρια μέριμνα την Προετοιμασία της Ελληνικής Συμμετοχής στην Παγκόσμια Συνδιάσκεψη της Κωνσταντινούπολης. Το κύριο έργο της Επιτροπής ήταν η σύνταξη της Εθνικής Έκθεσης όπου καταγράφονται οι στόχοι, οι προτεραιότητες και οι βασικοί άξονες δράσης για την υλοποίηση των σκοπών της Συνδιάσκεψης. Στην Εθνική Έκθεση διατυπώνονται το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις πόλεις και την κατοικία για την πενταετία 1996—2000.

Τον Νοέμβριο του 1997 ανασυντάχθηκε η Εθνική Επιτροπή με κύριο ρόλο να αποτελέσει το βασικό συντονιστικό και καθοδηγητικό όργανο για

την εφαρμογή της Habitat Agenda στον Ελληνικό χώρο με την συμβολή όλων των φορέων των οποίων οι δράσεις σχετίζονται με τη Βιώσιμη Οικιστική Ανάπτυξη σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Για το λόγο αυτό διαφοροποιήθηκε μερικώς η σύνθεσή της ώστε να συμπεριληφθούν σε αυτή φορείς που αναπτύσσουν εκτελεστική δράση και να ισχυροποιηθεί έτσι η εμβέλειά της. Στην Εθνική Επιτροπή συμμετείχαν εκπρόσωποι Υπουργείων, Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, Επαγγελματικών Τεχνικών Συλλόγων και Μη Κυβερνητικών οργανισμών. Συνολικά συμμετείχαν 37 φορείς. Για τη στήριξη της Εθνικής Επιτροπής συστήθηκε η Γραμματεία Ε.Ε. Habitat στη Δ/ση οικιστικής πολιτικής & Κατοικίας του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Η Εθνική Επιτροπή κατανοώντας τον σημαντικότερο ρόλο που παίζει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη διάδοση της εφαρμογής της Habitat Agenda έχει κάνει αρκετές προσπάθειες και συνεχίζει να προσπαθεί προς την κατεύθυνση της ενημέρωσης και ενεργοποίησης των Δήμων και Κοινοτήτων της χώρας.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι:

- Το 1998 συντάχθηκε από την ΔΕΠΟΣ η μελέτη «Συστήματα Δεικτών για την Βιώσιμη Οικιστική Ανάπτυξη», με αντικείμενο τη διαμόρφωση ενός συστήματος δεικτών για την εφαρμογή της Habitat Agenda σε τοπικό επίπεδο.
- Διοργανώθηκε και πραγματοποιήθηκε με επιτυχία διήμερο συνέδριο με θέμα «Habitat II: Εφαρμογή σε τοπικό επίπεδο» με συνεργασία του ΥΠΕΧΩΔΕ, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΕΔΚΕ) και του Δήμου Καλαμαριάς το Μάρτιο του 1998 στη Θεσσαλονίκη. Τονίσθηκε με έμφαση από την πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ ότι θα υποστηριχθούν με κάθε τρόπο πρωτοβουλίες που θα αναληφθούν από τους ΟΤΑ της χώρας και θα στοχεύουν στη σύνταξη Ολοκληρωμένων Τοπικών Σχεδίων Δράσης με τις αρχές της Habitat Agenda.
- Το 2001 συντάχθηκε από την ΔΕΠΟΣ σε συνεργασία με την Δ/ση Οικιστικής Πολιτικής & Κατοικίας και την υποστήριξη των φορέων που εκπροσωπούνται στην Εθνική Επιτροπή, η εθνική Έκθεση της Ελλάδας η οποία υποβλήθηκε στην Εθνική Σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης του Ο.Η.Ε. για τον απολογισμό και την αξιολόγησή της Habitat Agenda που πραγματοποιήθηκε στη Νέα Υόρκη τον Ιούνιο του 2001.

3. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ HABITAT AGENDA

3.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ HABITAT AGENDA

Στη Δεύτερη Παγκόσμια Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους Ανθρώπινους Οικισμούς, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την βιώσιμη ανάπτυξη των οικισμών. Η Βιώσιμη Ανάπτυξη απαιτεί οπωσδήποτε αλλαγές στα καθιερωμένα πρότυπα ζωής και κατανάλωσης και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τέτοιες αλλαγές μπορούν να επέλθουν μόνο με τη σωστή πληροφόρηση, την περιβαλλοντική και κοινωνική ευαισθητοποίηση και την σωστή ενεργοποίηση των κατοίκων, των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των αρχών. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), Που αποτελούν τα κύτταρα της Τοπικής δημοκρατίας, οφείλουν να προωθούν την εμπλοκή στη διαδικασία σχεδιασμού όλων των φορέων και των κατοίκων της περιοχής εξασφαλίζοντας την ευρύτερη δυνατή συναίνεση και συμβολή όλων των ενδιαφερομένων. Μέσα σε αυτό το Πλαίσιο, η Τοπική Αυτοδιοίκηση οφείλει να δραστηριοποιηθεί για την εφαρμογή της Habitat Agenda για τέσσερις λόγους:

α. Ενίσχυση της Habitat Agenda σε τοπικό επίπεδο.

Οι τοπικές αρχές, που είναι πολύ Κοντά στις ανάγκες των πολιτών, είναι αυτές που μπορούν να προωθήσουν τη συνεργασία με την κοινωνία και τις διάφορες επιχειρήσεις, εισάγοντας καινοτομίες και δίνοντας ώθηση και ανάπτυξη της Τοπικής Κοινωνίας. Η ενίσχυση της τοπικής διάστασης της Habitat συνεπάγεται την εύρεση περιεκτικών και ρεαλιστικών προτάσεων με την κυβέρνηση.

β. Εδραίωση της θέσης και του ρόλου των ΟΤΑ στις εθνικές και διεθνείς πολιτικές.

Οι στόχοι της Habitat και η αναγνώριση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελούν ένα βασικό βήμα για όλους τους ΟΤΑ. Οι κυβερνήσεις αναγνωρίζουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην επίλυση κοινωνικών, ανθρωπιστικών και οικονομικών προβλημάτων ανάπτυξης σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Οι ΟΤΑ και οι επιτροπές τους οφείλουν να συμμετέχουν ενεργά σε διάλογοι με τη Κυβέρνηση και Επιτροπές, που είναι υπεύθυνες για την

εφαρμογή και παρακολούθηση της Habitat Agenda σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, καθώς και Παρέχουν και δημοσιοποιούν τις εμπειρίες αλλά και τις ανάγκες τους.

γ. Διεθνής συνεργασία.

Η εφαρμογή της Habitat Agenda απαιτεί να εξασφαλιστεί οικονομικών πόρων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και αποτελεσματικότερη συνεργασία ανάμεσα στους φορείς. Για το λόγο αυτό, η Habitat Agenda απαιτεί τη διεθνή συνεργασία οργανισμών, του ιδιωτικού τομέα και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

δ. Χρήση των πόρων του ιδιωτικού Τομέα.

Οι πόροι του ιδιωτικού τομέα μπορούν να αποτελέσουν δύναμη της τοπικής ανάπτυξης. Η συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα Θα Πρέπει να αποτελεί μία σημαντική προτεραιότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

4. ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ HABITAT AGENDA

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Habitat Agenda αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο στρατηγικής, καινοτόμο για τα δεδομένα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα, τόσο για τους στόχους όσο και για τις μεθόδους που απαιτεί για την επιτυχή προώθησή τους.

Οι δύο βασικοί στόχοι της **Βιώσιμης Ανάπτυξης των Οικισμών** και της εξασφάλισης **Επαρκούς Στέγης για Όλους**, φέρνουν στο προσκήνιο μια σειρά από βασικά και δύσκολα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν. Οι δυνατότητες και τα **περιθώρια** παρέμβασης της Τ.Α. στην οικιστική ανάπτυξη, τον πολεοδομικό σχεδιασμό και τους μηχανισμούς παροχής στέγης, η εξεύρεση των απαραίτητων πόρων, η ενεργός συμμετοχή των πολιτών, αποτελούν μερικά από τα βασικά ζητήματα που συνθέτουν τον πυρήνα για την βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο.

4.2 ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ HABITAT AGENDA

4.2.1 Υιοθέτηση πολιτικής ολοκληρωμένων προγραμμάτων

Η εφαρμογή της Habitat Agenda προϋποθέτει την κατάρτιση και υλοποίηση σε τοπικό επίπεδο, *Ειδικών προγραμμάτων Παρεμβάσεων*. Οι παρεμβάσεις αυτές περιλαμβάνουν μία σειρά από δράσεις οι οποίες είναι ενταγμένες σε ένα συγκεκριμένο στόχο. Όλες οι παρεμβάσεις και οι στόχοι που εξυπηρετούν, είναι με τη σειρά τους ενταγμένες σε ένα ευρύτερο πλαίσιο γενικών στόχων προς την κατεύθυνση της δημιουργίας οικισμών βιώσιμων, ανθρώπινων με ευαισθησία απέναντι στις γυναίκες, τους νέους και τους ευάλωτες κοινωνικά ομάδες.

Η υιοθέτηση της λογικής των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων διασφαλίζει την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των σημερινών, προβλημάτων, αναβαθμίζει και ενδυναμώνουν το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, ενώ παράλληλα διασφαλίζει την αποδοτικότερη δυνατή χρήση των οικονομικών πόρων.

4.2.2 Ενσωμάτωση Αστικών Δεικτών βιώσιμης ανάπτυξης

Για τη υλοποίηση των στόχων της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, δίδεται μεγάλη έμφαση στην ανάπτυξη και χρήση Αστικών Δεικτών. Η Habitat Agenda ορίζει σαφώς πως «Όλοι οι εταίροι περιλαμβανομένων των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων, του ιδιωτικού τομέα και των τοπικών κοινοτήτων, Θα πρέπει κατά τακτά χρονικά διαστήματα να παρακολουθούν και να αξιολογούν την επίδοσή τους στην εφαρμογή της Habitat Agenda μέσω Αστικών Δεικτών για τους ανθρώπινους οικισμούς και τη στέγαση...».

Οι δείκτες παρέχουν ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες για συγκεκριμένα θέματα και προβλήματα και αποτελούν σημαντικό εργαλείο για:

- Την ακριβή αποτίμηση της κατάστασης στους ανθρώπινους οικισμούς.
- Την επιλογή πολιτικών και δράσεων για την ορθολογική κατανομή των διαθέσιμων πόρων.
- Την ενημέρωση των πολιτών για την πορεία εφαρμογής των τοπικών προγραμμάτων.

4.2.3 Ίδρυση Τοπικών Παρατηρητηρίων.

Η πρόταση για την ίδρυση Τοπικών Αστικών Παρατηρητηρίων διατυπώθηκε από την Συνδιάσκεψη της Κωνσταντινούπολης, με κεντρική ιδέα τη δημιουργία μηχανισμών υποβοήθησης της διαδικασίας εφαρμογής της Habitat Agenda. Ένα Τοπικό Αστικό Παρατηρητήριο αποτελεί ένα εξουσιοδοτημένο θεσμό σε τοπικό επίπεδο, στο οποίο απασχολείται ειδικευόμενο προσωπικό, με τα ακόλουθα αντικείμενα:

- Τη διάγνωση και παρακολούθηση των συνθηκών και τάσεων αστικής ανάπτυξης.

- Τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων και τον υπολογισμό αστικών δεικτών.
- Την δικτύωση με άλλα τοπικά Εθνικά Παρατηρητήρια για την ανταλλαγή γνώσεων, πληροφοριών κλπ.

Ένα Τοπικό Αστικό Παρατηρητήριο μπορεί να ιδρυθεί σε επίπεδο μιας πόλης ή μικρότερων ΟΤΑ. Τα Τοπικά Αστικά Παρατηρητήρια συνθέτουν, σε εθνικό επίπεδο, ένα δίκτυο το οποίο αποτελεί το Εθνικό Αστικό παρατηρητήριο και το οποίο, με τη σειρά του είναι ενταγμένο στο Παγκόσμιο Δίκτυο Εθνικών Παρατηρητηρίων.

Τα Τοπικά Αστικά Παρατηρητήρια μπορούν να αποτελέσουν ένα σημαντικό μηχανισμό υποβοήθησης, αλλά και αναβάθμισης της λειτουργίας των ΟΤΑ που θα τα ιδρύσουν. Η λειτουργία τους απαντά με αξιόπιστο τρόπο στις ανάγκες των ΟΤΑ για τεχνική υποστήριξη όχι μόνο για την εφαρμογή της Habitat Agenda, αλλά και για τη γενικότερη αναβάθμιση του ρόλου του.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Η Κατερίνη ιδρύθηκε πιθανώς κατά την διάρκεια της Οθωμανικής επικυριαρχίας.

Επικράτησε η λαϊκή ονομασία Κατερίνη , αντί της λόγιας Αικατερίνη. Ο Felix Beaujour, που την επισκέφτηκε περί τα τέλη του 18ου αιώνα, λέει ότι η Κατερίνη ονομαζόταν Κατερί (KATHERI) και απ' αυτό συμπεραίνει ότι είναι η αρχαία πόλη Ατερα ή Ατηρα (HATERA). Την εποχή εκείνη είχε 4-5000 κατοίκους, οι περισσότεροι των οποίων ήταν Έλληνες.

Άλλη εκδοχή είναι, πως η Κατερίνη οφείλει το όνομά της σ' ένα μικρό εξωκκλήσι της Αγίας Αικατερίνης, όπου βρίσκεται και νεκροταφείο του οποίου οι εικόνες χρονολογούνται στο έτος 1831. Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, η περιοχή της Πιερίας, αποτελεί ιδιαίτερη Διοικητική Περιφέρεια με κέντρο την Κατερίνη. Η Κατερίνη ανήκε αρχικά στην επισκοπή του Πλαταμώνα, μέχρι το 1878, που προσαρτήθηκε η Θεσσαλία στην Ελλάδα. Αργότερα προστέθηκε στην επισκοπή Πέτρας του Ολύμπου και όταν αυτή διαλύθηκε μεταφέρθηκε στο Κίτρος. Η επισκοπή έγινε Μητρόπολη το 1924 και τυπικά αναφέρεται κατ' όνομα, σαν Μητρόπολη Κίτρους, αν και περί τα τέλη του 19ου αιώνα η έδρα της μεταφέρθηκε στην Κατερίνη, που ήταν ο κεντρικότερος οικισμός. Η Πιερία, καθώς και η πόλη της Κατερίνης ελευθερώθηκε από τον τουρκικό ζυγό κατά την διάρκεια του Α΄ Βαλκανικού πολέμου (1912-1913), από την 7η Μεραρχία πεζικού. Η πόλη της Κατερίνης αποτελούσε την πρωτεύουσα επαρχίας του Νομού Θεσσαλονίκης, μέχρι το 1949. Στη συνέχεια γίνεται πρωτεύουσα του νεοδημιουργούμενου Νομού Πιερίας. Από το 1950 που η Κατερίνη γίνεται Νομαρχιακό και Περιφερειακό κέντρο, αρχίζει πια και η αστική πολεοδομική ανάπτυξή της και η γρήγορη επέκταση του οικισμού.

Το άγαλμα της ελευθερίας στη πλατεία Ηρώων της Κατερίνης

1.2 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Με το νομοσχέδιο «Ι. Καποδίστριας», στον Δήμο Κατερίνης συνενώθηκαν οι παρακάτω κοινότητες:

1. Κατερίνη (έδρα)
2. Σβορώνος
3. Νεοκαισάρεια
4. Γανόχωρα
5. Άνω Αγιάνης
6. Ανδρομάχη
7. Νέα Χράνη
8. Νέο Κεραμίδι
9. Ολυμπιακή Ακτή

Μορφολογικά ο Δήμος Κατερίνης αποτελεί πεδινές και παραλιακές εκτάσεις και καλύπτει συνολική έκταση 95100 στρέμματα.

1.3 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ο πληθυσμός ανέρχεται σε 56434 κατοίκους, από τους οποίους οι 27286 είναι άνδρες και οι 29148 είναι γυναίκες.

Αυτός ο Δήμος είναι και ο κεντρικός του νομού, λόγω του ότι, είναι η πρωτεύουσα πόλη της Κατερίνης, γι' αυτό και έχει αυτόν τον πληθυσμό ο οποίος είναι σχεδόν ο μισός (43,4 %) του νομού 129846 κάτοικοι.

Συγκεκριμένα όσον αφορά τον δήμο, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού (93,3 %) έχει συγκεντρωθεί στην Κατερίνη η οποία είναι έδρα του Δήμου αλλά και του Νομού.

Ο πληθυσμός των υπόλοιπων δημοτικών διαμερισμάτων είναι 3725 κάτοικοι. Πιο συγκεκριμένα ο πληθυσμός του Δήμου Κατερίνης στα διαμερίσματα κατανέμεται ως εξής:

Δημοτικό Διαμέρισμα (απογραφής 2001)	πληθυσμός
<i>Άνω Αηγιάννης</i>	502
<i>Ανδρομάχη</i>	925
<i>Γανόχωρα</i>	667
<i>Νέα Χράνη</i>	420
<i>Νεοκαισάρεια</i>	379
<i>Νέο Κεραμίδι</i>	427
<i>Ολυμπιακή ακτή</i>	395
<i>Σβορώνος</i>	2074
<i>Κατερίνη</i>	50645
ΣΥΝΟΛΟ	56434

1.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Οι διοικητικές υποδομές του Δήμου Κατερίνης βρίσκονται όλες στην έδρα του Δήμου, δηλαδή στη Κατερίνη.

Οι υποδομές που υπάρχουν στην έδρα είναι:

- Αστυνομική Διεύθυνση
- Ειρηνοδικείο
- Δασαρχείο
- Αγρονομείο
- ΔΟΥ
- Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης
- ΕΛΤΑ
- ΟΤΕ
- ΔΕΗ
- ΚΤΕΟ
- Υποθηκοφυλακείο
- Γραφείο κτηματολογίου
- Σιδηροδρομικός σταθμός (ΟΣΕ)
- Δημαρχείο
- Ένωση αγροτικών συνεταιρισμών
- Αγροτική τράπεζα
- Εθνική τράπεζα
- Εμπορική τράπεζα

Όσον αφορά τις κοινωνικές υποδομές αυτές κατά το πλείστον βρίσκονται στο δημοτικό διαμέρισμα της Κατερίνης.

Οι κοινωνικές υποδομές που υφίστανται στην έδρα του Δήμου είναι:

- Κέντρο υγείας
- ΙΚΑ
- Εργατικό κέντρο
- Κτηνιατρείο
- ΚΑΠΗ
- Νοσοκομείο
- 2 ιδιωτικά ιατρεία

1.5 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Οι περισσότερες υποδομές εκπαίδευσης βρίσκονται στην έδρα του δήμου, στη Κατερίνη.

Συγκεκριμένα λειτουργούν:

- Δέκα (10) παιδικούς σταθμούς
- Δεκαεπτά (17) Νηπιαγωγεία
- Ένα (1) ειδικό Νηπιαγωγείο
- Δεκαεπτά (17) Δημοτικά σχολεία
- Ένα (1) ειδικό Δημοτικό
- Επτά (7) Γυμνάσια
- Ένα (1) Νυχτερινό Γυμνάσιο
- Ένα (1) Μουσικό σχολείο
- Ένα (1) Αθλητικό
- Τέσσερα (4) Ενιαία Λύκεια
- Ένα (1) Νυχτερινό Ενιαίο Λύκειο
- Δύο (2) ΕΠΑΛ
- Ένα (1) Νυχτερινό ΕΠΑΛ
- Ένα (1) ΕΠΑΣ
- Ένα (1) ΤΕΙ

Στο δημοτικό διαμέρισμα του Ν. Κεραμιδίου υπάρχει ένα Νηπιαγωγείο και ένα Δημοτικό σχολείο, όπως το ίδιο και στη Ν. Χράνη. Και επίσης το ένα ΕΠΑΛ βρίσκεται στο Ν. Κεραμίδι.

1.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Σύμφωνα με την απογραφή του 2001 προέκυψε ότι οι κάτοικοι του Δήμου Κατερίνης είναι κυρίως αυτοαπασχολούμενοι, δημόσιοι και ιδιωτικοί υπάλληλοι, ελεύθεροι επαγγελματίες και έμποροι.

Αναλυτικότερα από την απογραφή του 2001 προέκυψε η παρακάτω εικόνα της δομής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού:

- Οι οικονομικώς ενεργοί είναι λιγότεροι από τους μη ενεργούς, εικόνα που αναπαράγει το πρότυπο του Νομού. Το σύνολο των απασχολούμενων ανέρχεται σε 11234 άτομα (36% του πληθυσμού) το 94% των οποίων βρίσκεται στην έδρα του δήμου.

- Οι απασχολούμενοι στην έδρα του Δήμου είναι 81% των οικονομικώς ενεργών συνολικά (34% στα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα).
- Στους ανέργους ποσοστό 3,83% είναι νέοι και κατοικούν κυρίως στην έδρα.
- Το 10,2% των απασχολούμενων είναι στον πρωτογενή τομέα (74% στην έδρα και το 26% στα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα).
- Το 16,8% των απασχολούμενων είναι στον δευτερογενή τομέα.
- Το 73% των απασχολούμενων είναι στον τριτογενή τομέα.
- Το 8,01% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού είναι άνεργοι (το 3,83 % των οποίων είναι νέοι).
- Το 66% του πρωτογενούς είναι απασχολούμενοι και οι υπόλοιποι είναι συνβοηθούμενα μέλη (νοικοκυρές, παιδιά-μαθητές, συνταξιούχοι, υποαπασχολούμενοι και άνεργοι).
- Το 11% του πληθυσμού ασχολούνται με το εμπόριο, τις κατασκευές και σε ξενοδοχεία- εστιατόρια.

1.7 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Το συνολικό μήκος του κύριου οδικού δικτύου, δηλαδή αυτό που συνδέει τα εννιά (9) δημοτικά διαμερίσματα με την έδρα του Δήμου, τη Κατερίνη και μεταξύ τους, είναι 360 χιλ. Δεν είναι όμως όλο το οδικό δίκτυο ασφαλτοστρωμένο και σε κάποια σημεία δεν συντηρείται όπως θα έπρεπε.

ΜΕΡΟΣ Γ΄
ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

1.

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η βασική ανάλυση αποσκοπεί στην τεκμηριωμένη καταγραφή και ερμηνεία των βασικών παραμέτρων του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, στα όρια του ΟΤΑ. Αναπτύσσεται με βάση τους κεντρικούς στόχους της Habitat Agenda, σε τρεις θεματικούς άξονες:

A. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

B. ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

Γ. ΕΠΑΡΚΗΣ ΣΤΕΓΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Ο Δήμος Κατερίνης

ΠΙΝΑΚΑΣ Α: ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΟΤΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΠΙΕΡΙΑΣ ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

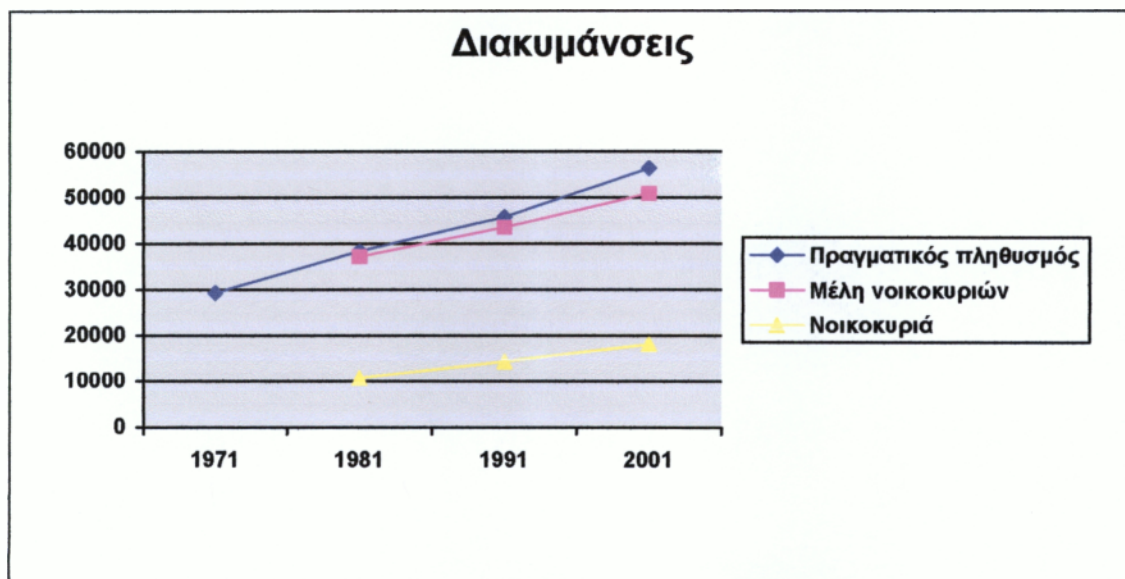
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001
Ανδρομάχη	925
Άνω Αηγιάννης	502
Γανόχωρα	667
Νέα Χράνη	420
Νεοκαισάρεια	379
Νέο Κεραμίδι	427
Ολυμπιακή ακτή	395
Σβορώνος	2074
Κατερίνη	50645

**A. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ**

Α.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Δείκτης Α.1.1 Μέγεθος πληθυσμού

	1971	1981	1991	2001
Πραγματικός Πληθυσμός	29336	38404	45281	56434
Μέλη Νοικοκυριών	-	37180	43606	53868
Νοικοκυριά	-	10750	14432	18083

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφές 1971, 1981, 1991, 2001.

Δείκτης Α.1.2 Μεταβολές πληθυσμού

Μεταβολές	1971-1981	1981-1991	1991-2001
Πραγματικός Πληθυσμός	30,90%	17,90%	24,60%
Αριθμός μελών Νοικοκυριών	-	17,20%	16,90%
Νοικοκυριά	-	34,20%	25,20%

Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1971, 1981, 1991, 2001

Όπως βλέπουμε υπάρχει αύξηση του πληθυσμού κατά 30,9% από το 1971 έως το 1981, κάτι που οφείλεται στην εσωτερική μετανάστευση του πληθυσμού προς τον Δήμο Κατερίνης. Οι κάτοικοι έφευγαν από τα χωριά τους και πήγαιναν στις πόλεις της χώρας για ανεύρεση εργασίας και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης.

Επίσης αύξηση του πληθυσμού κατά 17,9% διαπιστώνουμε και από το 1981 έως το 1991, η κυριότερη αιτία της μικρής αύξησης του πληθυσμού τη δεκαετία αυτή είναι η υπογεννητικότητα των κατοίκων.

Και από το 1991 έως το 2001 υπάρχει αύξηση του πληθυσμού κατά 24,6%, η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην εγκατάσταση των ξένων οικονομικών μεταναστών (αλλοδαποί).

Δείκτης Α.1.3 Μέσο μέγεθος νοικοκυριών

	1981	1991	2001
Μέσο Μέγεθος Νοικοκυριών	37180/10750 =3,45	43606/14432 =2,82	51008/18083 =2,97

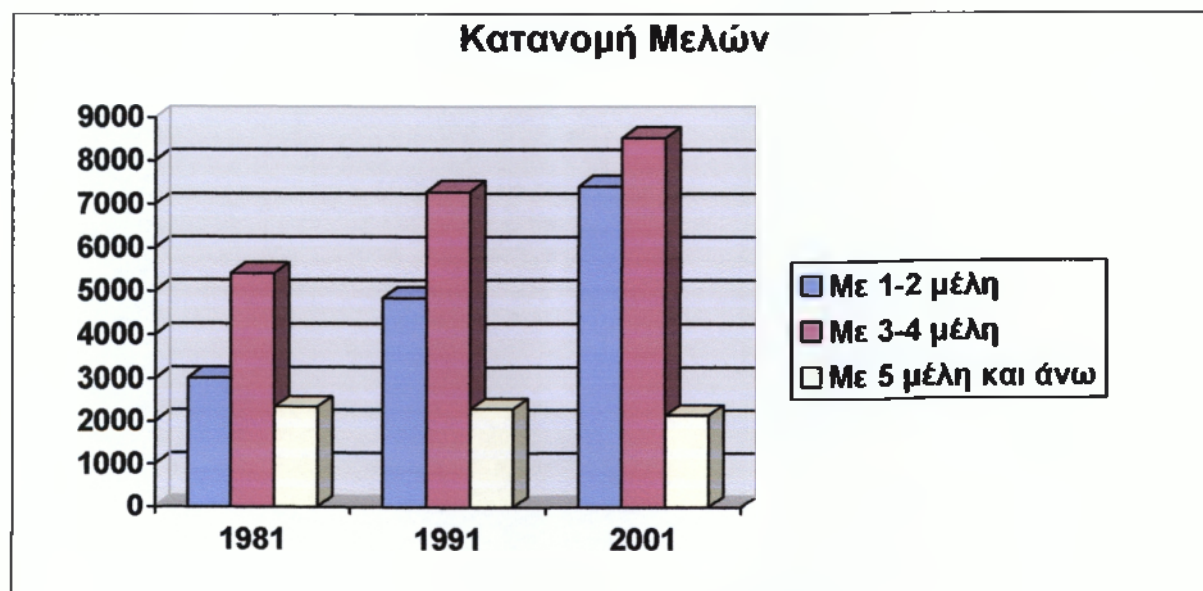
Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1981, 1991, 2001

Το μέσο μέγεθος των νοικοκυριών είναι το πηλίκο των μελών των νοικοκυριών προς το σύνολο των νοικοκυριών.

Παρατηρούμε ότι υπάρχει μείωση από το 1981 μέχρι το 1991 από 3,45 σε 2,82 μέλη και μικρή αύξηση από το 1991 έως το 2001 από 2,82 σε 2,97 μέλη. Και αυτό εξηγείται λόγω της υπογεννητικότητας.

Δείκτης Α.1.4 Νοικοκυριά ανά αριθμό μελών

	1981	1991	2001
Σύνολο Νοικοκυριών	10750	14432	18083
Με 1-2 μέλη	3010	4842	7416
Με 3-4 μέλη	5400	7290	8525
Με 5 μέλη και άνω	2340	2300	2142

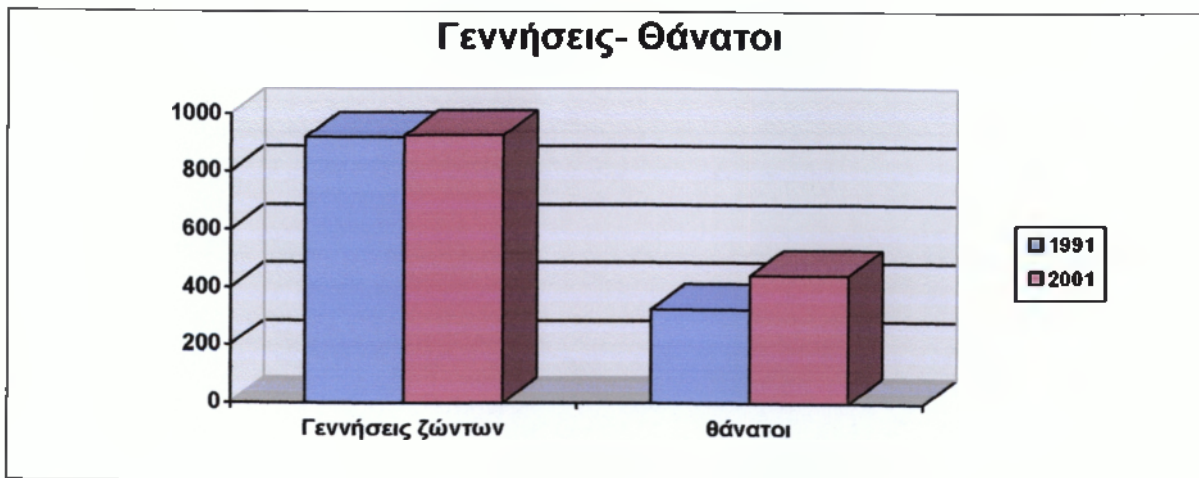

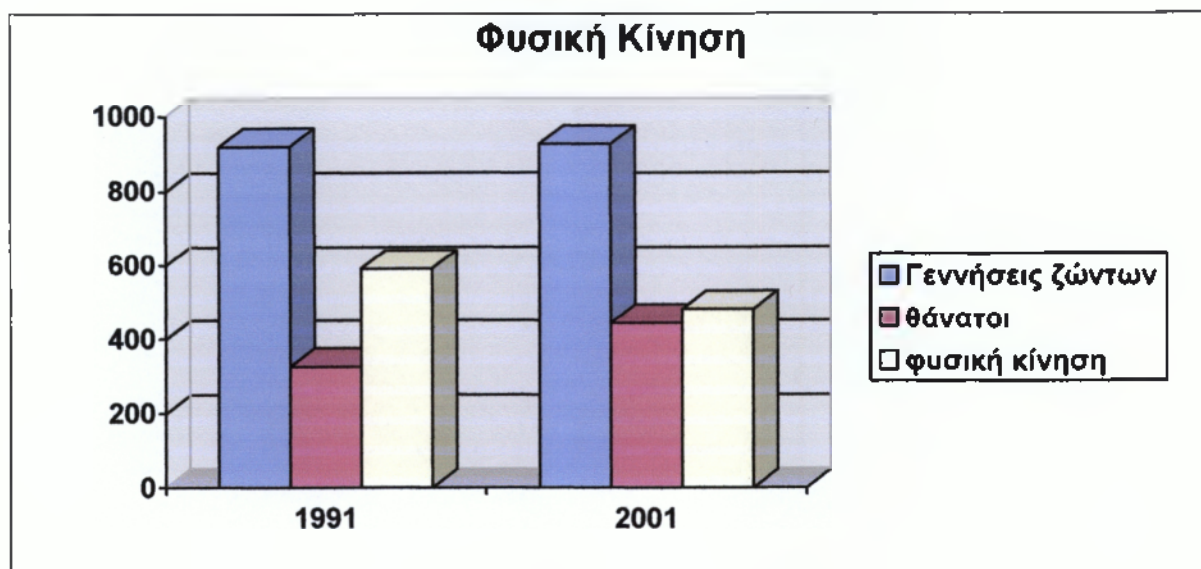
Πηγές ΕΣΥΕ: απογραφές 1981, 1991, 2001.

Υπάρχουν σημαντικές μεταβολές στο μέγεθος των νοικοκυριών. Τα πολυμελή νοικοκυριά μειώνονται αισθητά ανά δεκαετία, ενώ αυξάνονται τα νοικοκυριά με 1, 2 και 3 μέλη. Το γεγονός αυτό οφείλεται πρώτον στις οικονομικές δυσκολίες των λαϊκών οικογενειών για να αυξηθούν και δεύτερον ότι με το πέρασμα των χρόνων εγκαταλείπεται η παραδοσιακή συγκατοίκηση πρώτου βαθμού (παππούδες και γιαγιάδες να ζουν σε ένα σπίτι μαζί με την οικογένεια).

Δείκτης Α.1.5 Φυσική κίνηση πληθυσμού

	1991	2001
Γεννήσεις ζώντων	918	925
Θάνατοι	327	444
Φυσική κίνηση	591	481

Πηγές: ΕΣΥΕ: Απογραφές 1991 και 2001.

Η φυσική κίνηση του πληθυσμού το 1991 είναι αυξημένη, δηλαδή ο αριθμός των γεννήσεων είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των θανάτων.

Όπως και στη φυσική κίνηση του πληθυσμού το 2001 είναι πάλι αυξημένη, με μικρή αύξηση του αριθμού των γεννήσεων όπως και του αριθμού των θανάτων.

Όμως από το 1991 στο 2001 η φυσική κίνηση μειώθηκε λόγω των μεγαλύτερων ηλικιών που υπάρχουν στον πληθυσμό του Δήμου ως κύριος παράγοντας των θανάτων.

Δείκτης Α.1.6 Αναλογία Αρρένων

	Αριθμός Αρρένων	Αναλογία
1981	17546	46,93%
1991	21804	48,15%
2001	27286	48,35%

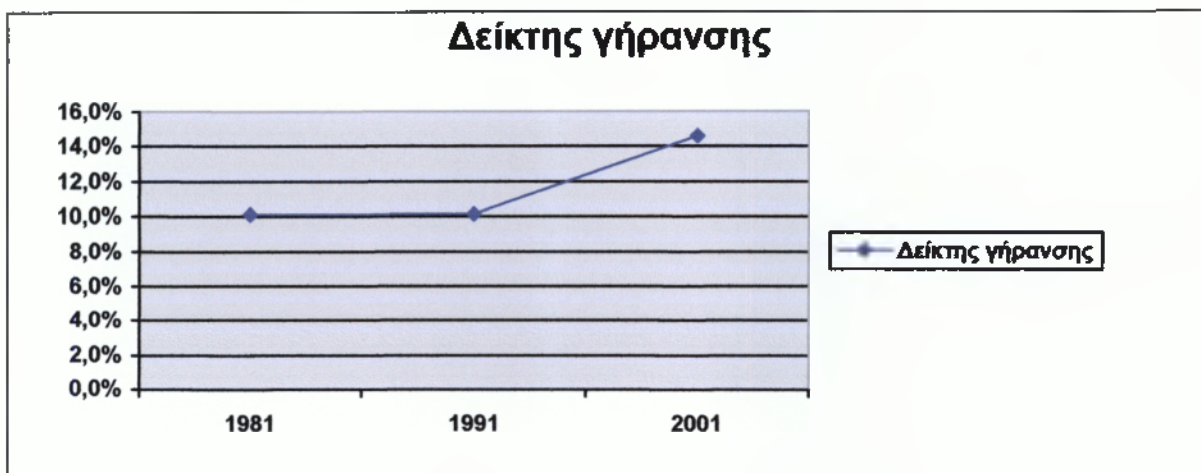
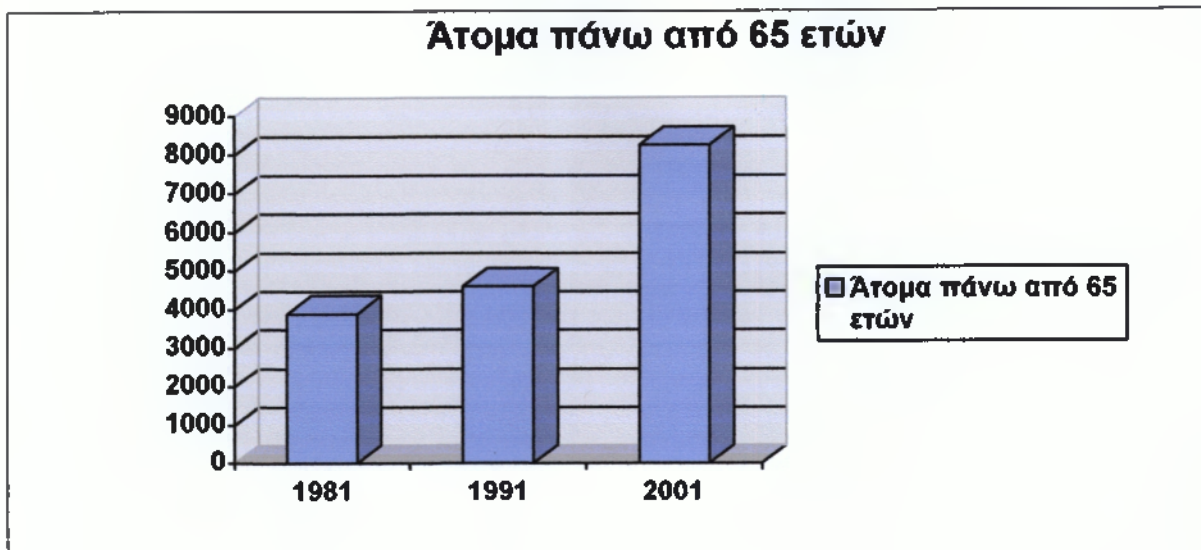

Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1981, 1991, 2001.

Η αναλογία των αρρένων στο μέγεθος του πληθυσμού αυξάνεται από 46,93% σε 48,15% από το 1981 στο 1991, ενώ από το 1991 έως το 2001 η αναλογία αυξάνεται από 48,15% σε 48,35%. Έτσι φαίνεται ότι το αντρικό φύλο είναι μικρότερο, σε σχέση με το γυναικείο, στο σύνολο του πληθυσμού του Δήμου Κατερίνης.

Δείκτης Α.1.7 Γήρανση του πληθυσμού

	1981	1991	2001
Άτομα πάνω από 65 ετών	3893	4597	8251
Δείκτης Γήρανσης	$(3893 \cdot 100) / 38404 = 10,13\%$	$(4593 \cdot 100) / 45281 = 10,14\%$	$(8251 \cdot 100) / 56434 = 14,62\%$

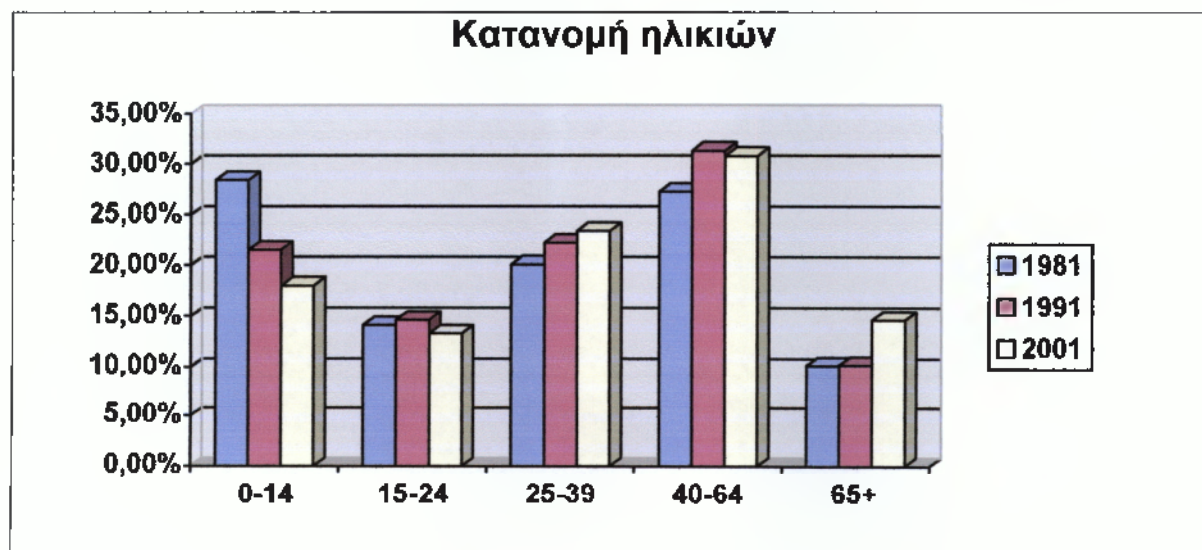
Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1981, 1991, 2001.

Ο δείκτης γήρανσης του πληθυσμού αυξάνεται συνεχώς, αυτό σημαίνει ο αριθμός των ανθρώπων που ζούνε πάνω από τα εξήντα πέντε (65) έτη αυξάνεται κατά την πάροδο των χρόνων. Αυτό συμβαίνει για το λόγω ότι η ιατρική και φαρμακευτική επιστήμη έχουν προοδεύσει τα τελευταία χρόνια.

Δείκτης Α.1.8 Ομάδες ηλικιών

Ομάδες ηλικιών	1981	1991	2001
0-14	10919	9764	10156
15-24	5403	6627	7506
25-39	7699	10124	13089
40-64	10490	14169	17432
65+	3893	4597	8251

Ομάδες ηλικιών %	0-14	15-24	25-39	40-64	65+
1981	28,4%	14,1%	20,1%	27,3%	10,1%
1991	21,6%	14,6%	22,3%	31,3%	10,2%
2001	18,0%	13,3%	23,4%	30,8%	14,6%

Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1981, 1991, 2001.

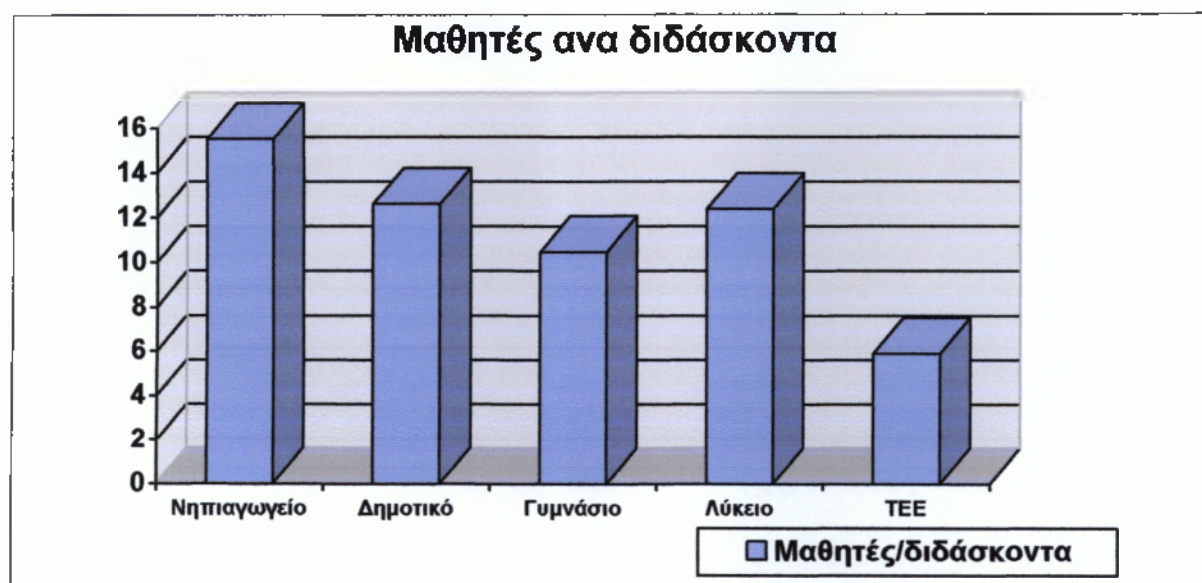
Παρατηρούμε στις ομάδες ηλικιών ότι:

- Το ποσοστό των παιδιών από 0-14 ετών μειώνεται συνέχεια από το 1981 έως το 2001.
- Το ποσοστό των νέων από 15-24 ετών είχε μείωση από το 1981 στο 1991 αλλά επανήλθε στο ίδιο ποσοστό του 1981, το 2001.
- Στο ποσοστό των ηλικιών 25-39 υπάρχει συνεχόμενη αύξηση από το 1981 έως 2001.
- Ενώ από την ηλικία των 40-64 το ποσοστό από το 1981 στο 1991 είχε αύξηση και από 1991 έως το 2001 παρέμεινε σχεδόν σταθερό.
- Από τα 65 και πάνω το ποσοστό από το 1991 έως το 1991 ήταν σχεδόν σταθερό, ενώ από το 1991 έως το 2001 αυξήθηκε πολύ (λόγω της αύξησης του μέσου όρου ζωής των ανθρώπων).
- Διαπιστώνουμε ότι η αναλογία των μεσηλικών (40-64) και των ηλικιών 25-39 είναι κατά πολύ μεγαλύτερη, γεγονός που δείχνει την μείωση της νεολαίας στον δήμο.
- Μείωση των παιδιών στο Δήμο, λόγω της μείωσης και των γεννήσεων κάτι που προβάλλει μακροχρόνιο πρόβλημα μειωμένης νεολαίας στον Δήμο Κατερίνης.

A.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Δείκτης A.2.1 Υποδομές Εκπαίδευσης

	Σχολεία	Μαθητές	Διδάσκοντες	Μαθητές ανα διδάσκοντα
Νηπιαγωγεία	31	1024	66	15,52
Δημοτικά	22	4442	352	12,62
Γυμνάσια	10	2564	245	10,47
Λύκεια	7	2280	184	12,39
ΤΕΕ	4	1420	241	5,89

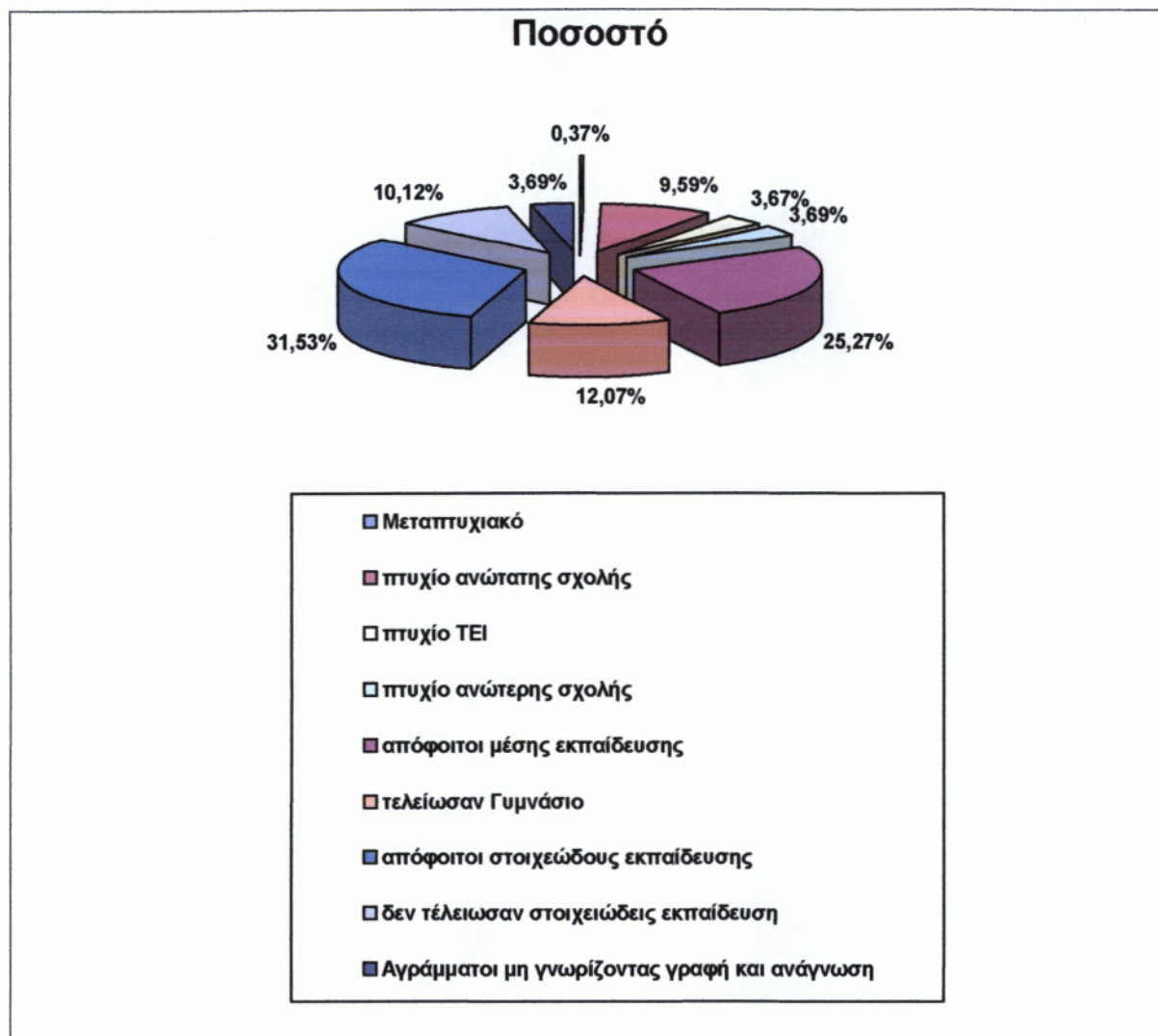

Πηγές: Διεύθυνση πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Νομού Πιερίας.

Όπως φαίνεται από το παραπάνω διάγραμμα ο μέσος όρος των μαθητών ανά διδάσκοντα είναι 11,50, ο αριθμός για τα Ελληνικά δεδομένα θεωρείται ικανοποιητικός.

Δείκτης Α.2.2 Μορφωτικό επίπεδο

Τίτλος Σπουδών	Αριθμός ατόμων	Αναλογία
Μεταπτυχιακό	208	0,37%
Πτυχίο Ανώτατης Σχολής	5412	9,59%
Πτυχίο ΤΕΙ	2071	3,67%
Πτυχίο Ανώτερης Σχολής	2082	3,69%
Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	14260	25,27%
Τελείωσαν Γ' Τάξη Γυμνάσιου	6811	12,07%
Απόφοιτοι Στοιχειώδους Εκπαίδευσης	17793	31,53%
Δεν τέλειωσαν Στοιχειώδη Εκπαίδευση	5711	10,12%
Αγράμματοι μη γνωρίζοντας γραφή και ανάγνωση	2082	3,69%

Πηγές: Δήμος Κατερίνης

Με βάση την απογραφή του 2001 το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού ηλικίας 10 ετών και πάνω θεωρείται κατάλληλο. Οι περισσότεροι είναι απόφοιτοι Στοιχειώδους εκπαίδευσης, ενώ χαμηλό είναι και το ποσοστό των ατόμων που έχουν αποφοιτήσει από Τεχνολογικά και Πανεπιστημιακά ιδρύματα. Ωστόσο το ποσοστό των ατόμων που δεν έχουν τελειώσει τη Βασική εκπαίδευση και αυτών που δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση είναι αυξημένο και ανησυχητικό.

Δείκτης Α.2.3 Δυναμικό Βρεφονηπιακών Σταθμών

Σταθμοί	Αίθουσες	Αριθμός παιδιών
6	30	500

Δυναμικό Βρεφονηπιακών Σταθμών προς αριθμό παιδιών Προσχολικής ηλικίας	450 / 500
---	-----------

Πηγές: Δήμος Κατερίνης.

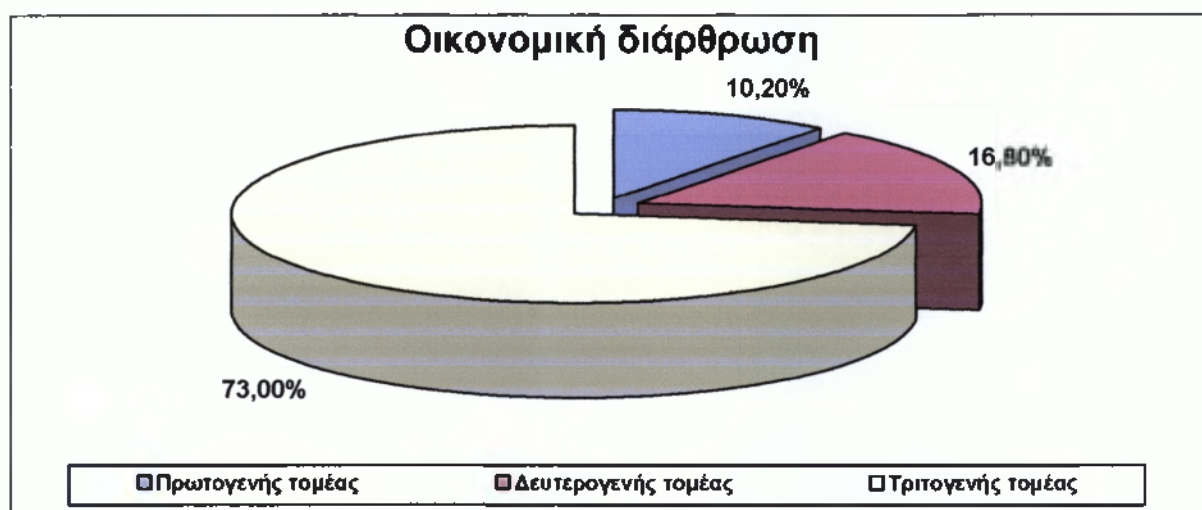
Το δυναμικό των Βρεφονηπιακών Σταθμών είναι ο αριθμός των παιδιών προσχολικής ηλικίας που μπορούν να εξυπηρετήσουν προς τον αριθμό των παιδιών προσχολικής ηλικίας που έχει ο Δήμος (κάτω των 6 ετών).

Ο δείκτης αυτός δεν θεωρείται ικανοποιητικός επειδή ο αριθμός των παιδιών κάτω των 6 ετών ξεπερνά τον αριθμό των παιδιών που μπορούν να εξυπηρετήσουν οι 6 σταθμοί του Δήμου και απαιτείται να κατασκευαστεί ένας ακόμη σταθμός ή να κατασκευαστούν επιπλέον αίθουσες στους ήδη υπάρχοντες σταθμούς.

A.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Δείκτης A.3.1 Διάρθρωση οικονομικής δραστηριότητας

	Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας
Αναλογία	10,2%	16,8%	73%
Αριθμός Ατόμων	2403	5188	15644

Πηγές: Δήμος Κατερίνης, ΕΣΥΕ, απογραφή 2001.

Ο κύριος πληθυσμός του Δήμου, σύμφωνα με τα παραπάνω, ασχολείται κυρίως με τον τριτογενή τομέα και κυρίως στον ιδιωτικό τομέα ως απασχολούμενοι, όπως στο εμπόριο, ξενοδοχεία, εστιατόρια, μεταφορές, επικοινωνίες, δημόσια διοίκηση, υγεία, εκπαίδευση κλπ.

Ο πρωτογενής τομέας περιλαμβάνει μικρό ποσοστό στο σύνολο των οικονομικών ενεργών του πληθυσμού, δηλαδή στην αγροτιά και την κτηνοτροφία, λόγω του αστικού κέντρου της έδρας του Δήμου.

Ο δευτερογενής τομέας καταλαμβάνει, επίσης ένα σημαντικό ποσοστό απασχολούμενων, στις βιοτεχνίες μεταποίησης ενδυμάτων και τροφίμων, αν και κατά πολύ μειωμένο από παλιότερα λόγω του κλεισίματος των περισσότερων βιοτεχνιών, με την προσχώρηση των απασχολούμενων αυτού του τομέα στον τριτογενή.

A.3.2 Οικονομικά ενεργοί επί του πραγματικού πληθυσμού.

Έτος	Πραγματικός πληθυσμός	Οικονομικά ενεργοί	Αναλογία
1981	38404	23592	61,4%
1991	45281	30920	68,3%
2001	56434	38027	67,4%

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφές 1981, 1991 και 2001.

Από το παραπάνω διάγραμμα βλέπουμε ότι το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού σε σχέση με τον πραγματικό πληθυσμό αυξάνεται από το 1981 έως το 1991 και μειώνεται από το 1991 έως το 2001. Και αυτό συμβαίνει λόγω της ανάλογης μεταβολής του ανθρώπινου εργατικού δυναμικού στην τοπική αγορά εργασίας, έχοντας ως αποτέλεσμα το 2001 να μειωθεί σε σχέση με το 1991, όπου είχε αυξηθεί.

Δείκτης A.3.3 Εξαρτώμενου πληθυσμού

	1981	1991	2001
Δείκτης Εξαρτώμενου Πληθυσμού	14882 / 23592*100 =63,1%	14361 / 30920*100 =46,4%	18407 / 38027*100 =48,4%

Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1981, 1991 και 2001.

Ο Δείκτης του εξαρτώμενου πληθυσμού είναι το άθροισμα των παιδιών και των ηλικιωμένων (ηλικίας 0-14 και 65+) προς το πληθυσμό των οικονομικά ενεργών.

Παρατηρούμε ότι ο εξαρτώμενος πληθυσμός μειώνεται και στη συνέχεια αυξάνεται, συγκεκριμένα

- α. Το 1981 ο εξαρτώμενος πληθυσμός είναι 14882.
- β. Το 1991 είναι 14361.
- γ. Το 2001 είναι 18407.

Επίσης στον οικονομικό ενεργό πληθυσμό υπάρχει αύξηση πιο συγκεκριμένα:

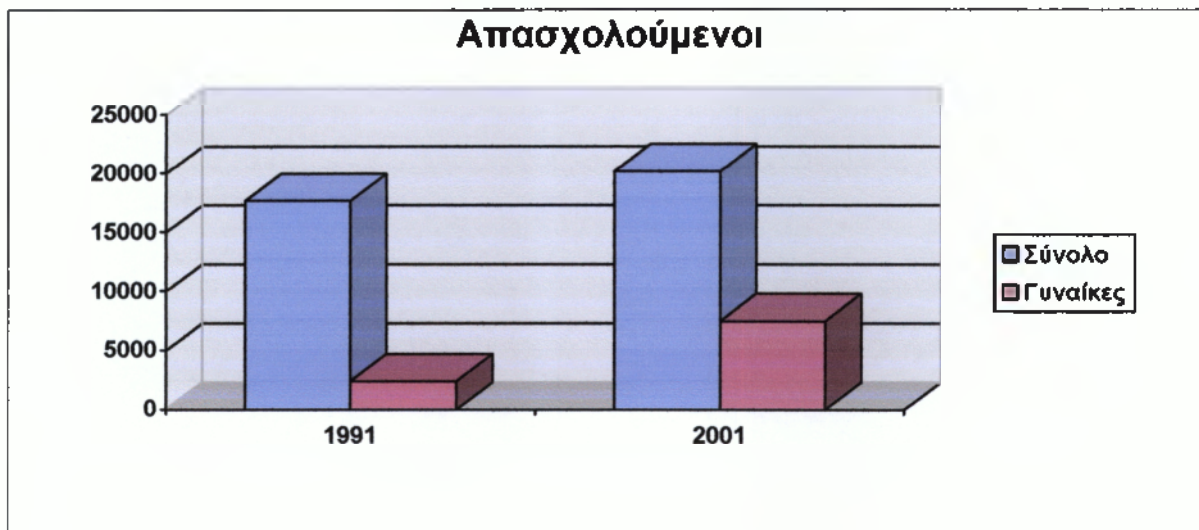
- α. Το 1981 ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός είναι 23592.
- β. Το 1991 είναι 30920.
- γ. Το 2001 είναι 38027.

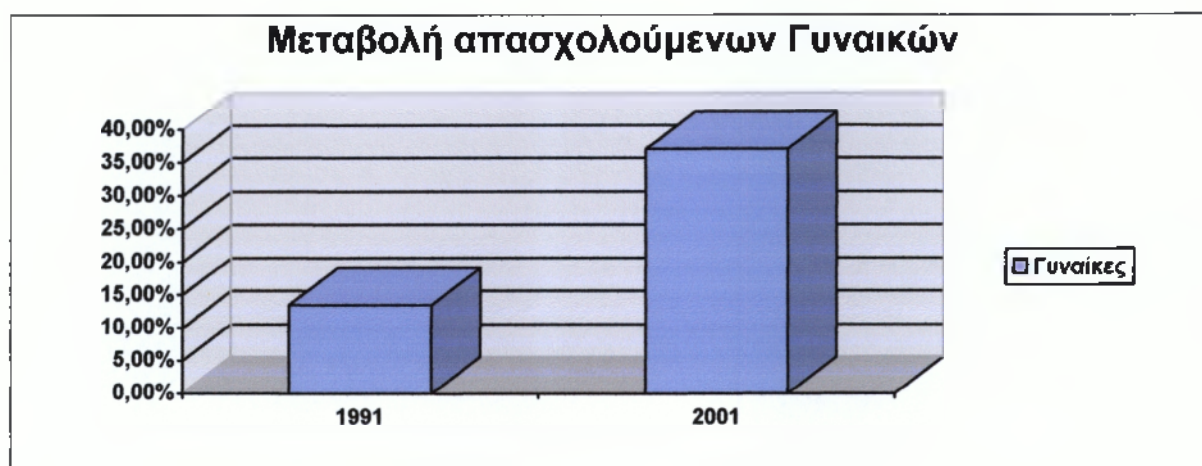
Έτσι από τους παραπάνω υπολογισμούς διαπιστώνεται ότι ο δείκτης εξαρτώμενου πληθυσμού αρχικά μειώνεται από 63,1% σε 46,4% και στη συνέχεια αυξάνεται ελάχιστα σε 48,4%.

Δείκτης Α.3.4 Απασχολούμενοι

Απασχολούμενοι		
	Σύνολο	Γυναίκες
1991	17665	2392
2001	20188	7482

Απασχολούμενοι(%)		
	Σύνολο	Γυναίκες
1991	57,1%	13,5%
2001	53,1 %	37%

Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1991 και 2001.

Απασχολούμενοι είναι το μέρος του πληθυσμού των οικονομικών ενεργών οι εργάζονται.

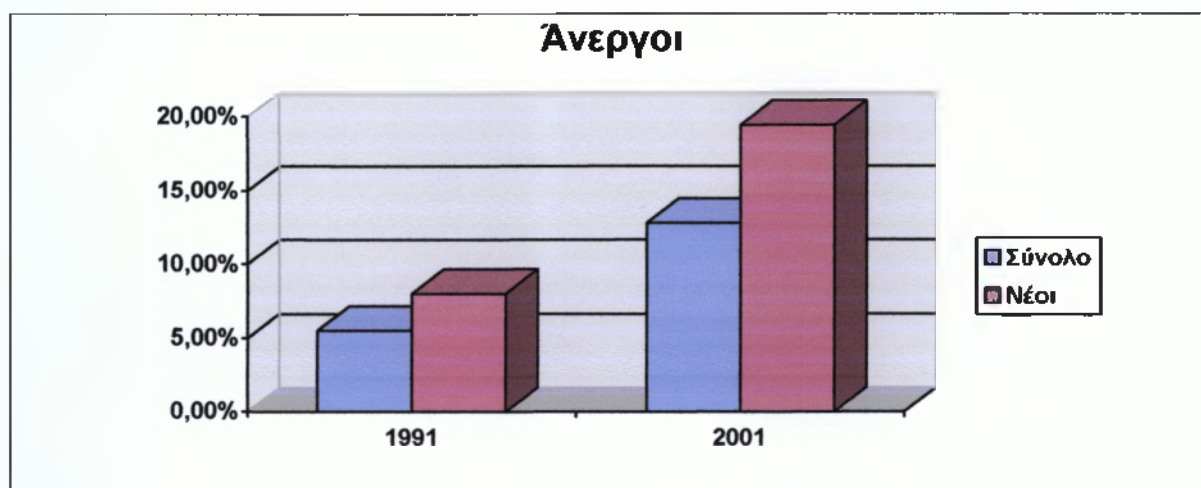
Από τα παραπάνω διαπιστώνουμε ότι το ποσοστό των απασχολούμενων στους οικονομικά ενεργούς μειώνεται από το 1991 στο 2001.

Και από το σύνολο των απασχολούμενων οι απασχολούμενες γυναίκες έχουν αυξηθεί από 13,5% σε 37%, διότι τα τελευταία χρόνια η γυναίκα κατακτά όλο και περισσότερους κλάδους εργασίας.

Δείκτες Α.3.5 Ανεργοί

Ανεργοί		
	Σύνολο	Νέοι
1991	1720	882
2001	3047	1458

Ανεργοί (%)		
	Σύνολο	Νέοι
1991	5,56%	2,85%
2001	8,01%	3,83%

Πηγές: ΕΣΥΕ, απογραφές 1991 και 2001.

Ανεργοί είναι τα άτομα που είναι ικανά να εργαστούν αλλά δεν βρίσκουν εργασία, συνολικά η ανεργία βρίσκεται σε αυξημένο ποσοστό σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, λόγω της ελεύθερης οικονομίας, όπου οι εταιρείες προσλαμβάνουν και απολύουν όσο εργατικό δυναμικό έχουν ανάγκη ανά πάσα στιγμή, για να καλύψουν το παραγωγικό τους κόστος ως γνώμονα αύξησης των κερδών τους.

Επίσης υπάρχουν και οι νέοι άνεργοι, οι οποίοι δεν πηγαίνουν σχολείο (ορφανοί, μετανάστες, οικονομικά προβλήματα), και εξαιτίας της ανεπαρκούς κρατικής μέριμνας, αυτοί οι νεαροί ψάχνουν για απασχόληση και δεν έχουν εργαστεί ποτέ στο παρελθόν.

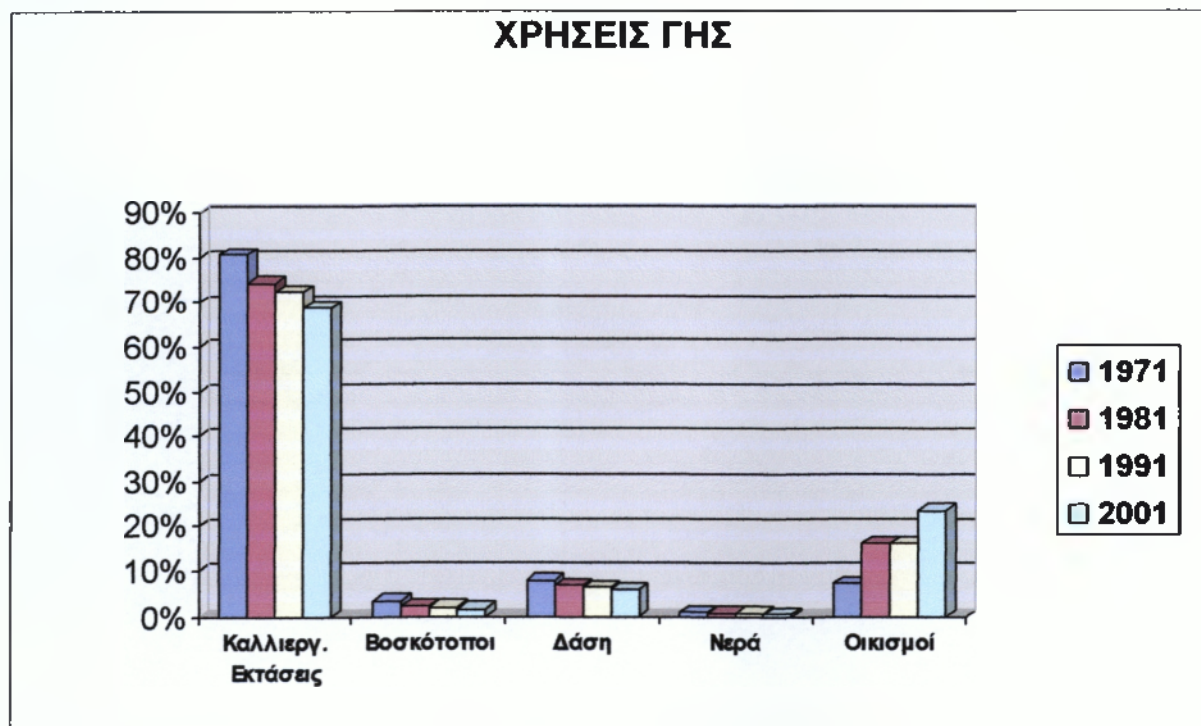
Από το διάγραμμα μάλιστα φαίνεται ότι το ποσοστό των ανέργων στο σύνολο των οικονομικά ενεργών έχει αυξηθεί από 5,53% σε 8,01%, όπως επίσης και το ποσοστό των Νέων Άνεργων στο σύνολο των οικονομικά ενεργών έχει αυξηθεί από 2,85% σε 3,83%. Και έτσι προβάλλεται ότι αυτό το κοινωνικό πρόβλημα επιδεινώνεται με τον χρόνο ακόμα πιο πολύ.

B. ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

B.1 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Δείκτης B.1.1 Βασικές χρήσεις γης Δήμου Κατερίνης

	1971		1981		1991		2001	
	Εκτάσεις	%	Εκτάσεις	%	Εκτάσεις	%	Εκτάσεις	%
αλλιεργήσιμες Εκτάσεις	76900	80,7%	70400	74,2%	68800	72,3%	65300	68,7%
Βοσκότοποι	2900	3,4%	2200	2,3%	2000	2,1%	1500	1,6%
Δάση	7500	7,8%	6500	6,7%	5900	6,2%	5500	5,8%
Νερά	800	0,9%	700	0,8%	700	0,8%	600	0,6%
Οικισμοί	7000	7,2%	15300	16%	17700	18,6%	22200	23,3%
Σύνολο Εκτάσεων (σε στρέμ.)	95100	100%	95100	100%	95100	100%	95100	100%

Πηγές: Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Κατερίνης

Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό το καταλαμβάνουν οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις, ακολουθούν οι οικισμοί και έπειτα ακολουθούν οι εκτάσεις με δάση, βοσκότοπους και νερό.

Επίσης, παρατηρούμε ότι από το 1971 έως το 1981 υπάρχει μείωση του ποσοστού των καλλιεργήσιμων εκτάσεων κατά 6,5 % και αύξηση του ποσοστού των οικιστικών εκτάσεων κατά 8,8 %.

Από το 1981 έως το 1991, υπάρχει μείωση του ποσοστού κατά 1,9% στις καλλιεργήσιμες εκτάσεις, στις οικιστικές εκτάσεις υπάρχει αύξηση 2,6%.

Και από το 1991 έως 2001, υπάρχει μείωση του ποσοστού κατά 3,6% στις καλλιεργήσιμες εκτάσεις και στις οικιστικές εκτάσεις υπάρχει αύξηση του ποσοστού κατά 4,6%.

Δείκτης Β.1.2 Ανάλυση οικιστικών εκτάσεων

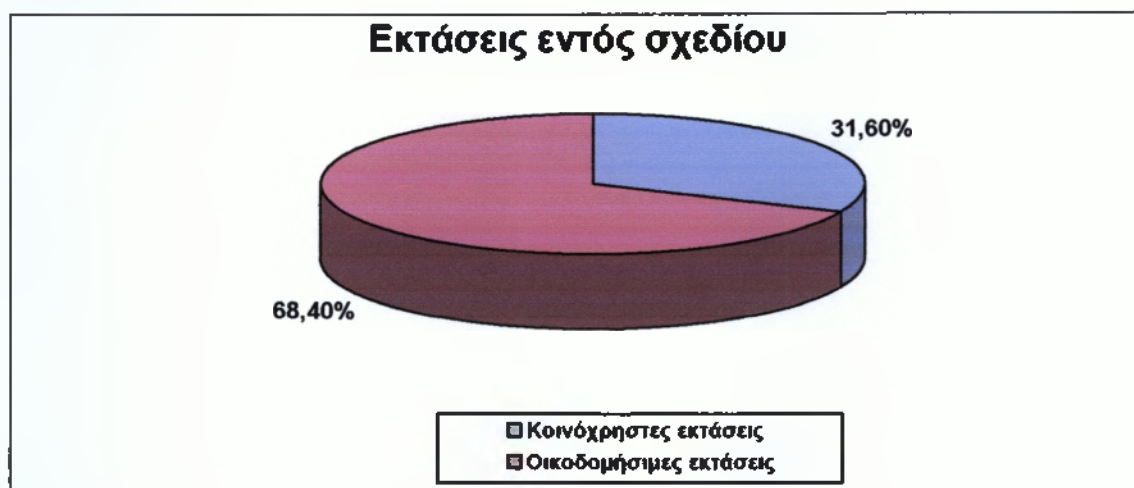
	Στρέμματα	Αναλογία
Εκτός σχεδίου	787,5	6%
Εντός σχεδίου	12337,6	94%
Σύνολο	13125,1	100%

Πηγές: Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Κατερίνης.

Το μεγαλύτερο τμήμα των οικισμών βρίσκεται εντός του σχεδίου της πόλης με ποσοστό 94%, ενώ μόλις το 6% είναι εκτός σχεδίου.

Δείκτης Β.1.3 Ανάλυση εντός σχεδίου

Κατηγορία χρήσης	Στρέμματα	Αναλογία
Κοινόχρηστες εκτάσεις	3901,1	31,6%
Οικοδομήσιμες εκτάσεις	8436,5	68,4%
Σύνολο εκτάσεων εντός σχεδίου	12337,6	100%

Πηγές: Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Κατερίνης.

Οι κοινόχρηστες εκτάσεις, όπως πλατείες, πάρκα, οδικό δίκτυο, αθλητικές εγκαταστάσεις κ.α. καταλαμβάνουν χώρο ίσο με το 31,6% της συνολικής έκτασης εντός του σχεδίου της πόλεως και το υπόλοιπο 68,4% το καταλαμβάνουν οι οικοδομήσιμες εκτάσεις.

Δείκτης Β.1.4 Ανάλυση κοινόχρηστων εκτάσεων.

Κοινόχρηστες Εκτάσεις	Στρέμματα	Αναλογία
Χώροι κυκλοφορίας (οδικό δίκτυο)	3323,1	85,20%
Οργανωμένοι χώροι (πάρκα, πλατείες)	578	14,80%

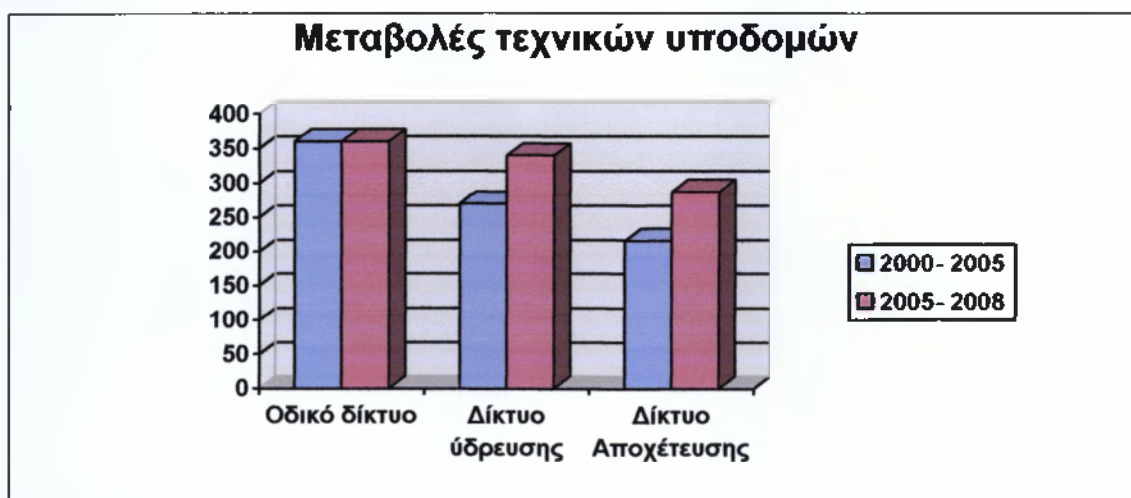
Πηγές: Τεχνική υπηρεσία Δήμου Κατερίνης.

Από το σύνολο των κοινόχρηστων εκτάσεων, οι χώροι κυκλοφορίας (οδικό δίκτυο) καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό 85,2%, οι οργανωμένοι κοινόχρηστοι χώροι (πάρκα και πλατείες) καταλαμβάνουν το 14,8%. Γεγονός που σημαίνει ότι ο Δήμος δεν έχει αρκετούς χώρους στους οποίους οι κάτοικοι μπορούν να ψυχαγωγηθούν χωρίς οικονομική επιβάρυνση.

B.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Δείκτης B.2.1 Τεχνική υποδομή

	2000- 2005	2005-2008
Οδικό Δίκτυο	360	360
Δίκτυο Ύδρευσης	269,7	340
Δίκτυο Αποχέτευσης	216	288

Πηγές: Τεχνική υπηρεσία Δήμου Κατερίνης.

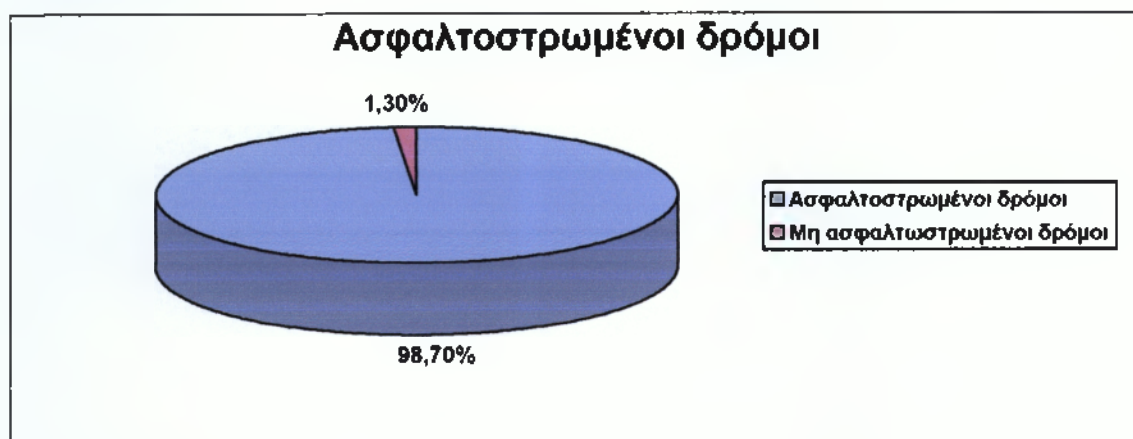
Το συνολικό μήκος του οδικού δικτύου, δηλαδή αυτό που συνδέει τα εννιά (9) Δημοτικά διαμερίσματα με την έδρα του Δήμου είναι 360 χιλιόμετρα.

Η συνολική έκταση του δήμου είναι 340 χιλ. σπού μέχρι το 2000 ήταν 269,7 χιλ.

Το αποχετευτικό δίκτυο φτάνει μόλις τα 288 χιλ., όπου μέχρι το 2000 ήταν στα 216 χιλ.

Δείκτης Β.2.2 Αναλογία ασφαλτοστρωμένων δρόμων

	Στρέμματα	Αναλογία
Ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι	355	98,7%
Μη ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι	5	1,3%

Πηγές: Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Κατερίνης.

Δείκτης Β.2.3 Κοινωνική υποδομή

Τομείς	Συγκρότηση κτιριακών εγκαταστάσεων
Εκπαίδευση	35
Υγεία	4

Ο Δήμος Κατερίνης έχει τριάντα πέντε (35) εγκαταστάσεις εκπαίδευσης από τις οποίες οι δώδεκα (12) συστεγάζουν δημοτικά και νηπιαγωγεία, τέσσερα (4) μόνο δημοτικά, έξι (6) μόνο νηπιαγωγεία, σε μία (1) συστεγάζεται δημοτικό και γυμνάσιο, σε μία (1) ειδικό σχολείο, σε δύο (2) μόνο γυμνάσια, σε τρεις (3) γυμνάσια και λύκεια, σε μία (1) γυμνάσιο - λύκειο και το ΙΕΚ,

επίσης σε μία (1) γυμνάσιο και νυχτερινό γυμνάσιο και λύκειο, σε μία(1) μουσικό σχολείο, και τέλος σε μία(1) το ΤΕΙ.

Οι εγκαταστάσεις υγείας που έχει ο Δήμος είναι τέσσερις (4) από τις οποίες η μία (1) είναι Κέντρο Υγείας, η μία (1) ΙΚΑ και οι δύο (2) ιδιωτικές κλινικές που βρίσκονται στην έδρα του Δήμου.

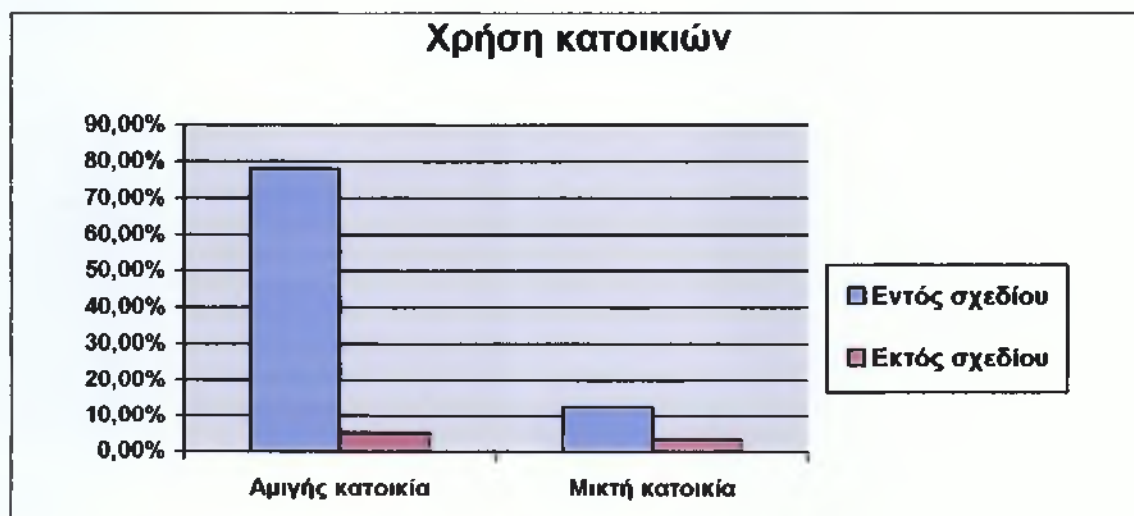
Πηγές: Ίδια έρευνα

Γ. ΕΠΑΡΚΗΣ ΣΤΕΓΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

Γ.1 ΚΤΙΡΙΑΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ

Δείκτης Γ.1.1 Αριθμός και χρήση κτιρίων

2001						
Χρήση κατοικιών	Εντός σχεδίου		Εκτός σχεδίου		Σύνολο	
	Αριθμός	Αναλογία	Αριθμός	Αναλογία	Αριθμός	Αναλογία
Αμιγής Κατοικία	11127	78,2%	768	5,4%	11899	83,6%
Μικτή κατοικία	1836	12,9%	497	3,5%	2329	16,4%
Σύνολο κτιρίων	12961	91,1%	1265	8,9%	14228	100%

Πηγές: Τεχνική υπηρεσία Δήμου Κατερίνης.

Σαν κτίρια αμιγούς κατοικίας ορίζονται τα κτίρια, ανεξάρτητα ορόφων που έχουν αποκλειστική χρήση κατοικίας. Τα κτίρια μικτής χρήσης είναι αυτά στα οποία συνυπάρχει η κατοικία με άλλες χρήσεις (π.χ. κτίρια στα οποία εκτός από κατοικίες περιλαμβάνονται και γραφεία, καταστήματα, ιατρεία κ.λ.π.).

Από τα διαγράμματα διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 83,6% το κατέχουν οι αμιγείς κατοικίες και το υπόλοιπο 16,4% οι κατοικίες μικτής χρήσης.

Δείκτης Γ.1.2 Ηλικία κτιρίων

2001		
Περίοδος κατασκευής	Αριθμός	Αναλογία
Προ του 1945	360	2,5%
1946- 1960	2401	16,8%
1961- 1970	3187	22,3%
1971- 1980	3150	22,1%
1981- 1990	2723	19,1%
1991+	2057	14,4%
Υπό κατασκευή	280	1,9%
Δεν δηλώθηκαν	70	0,9%
Σύνολο	14228	100%

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή κτιρίων 2001.

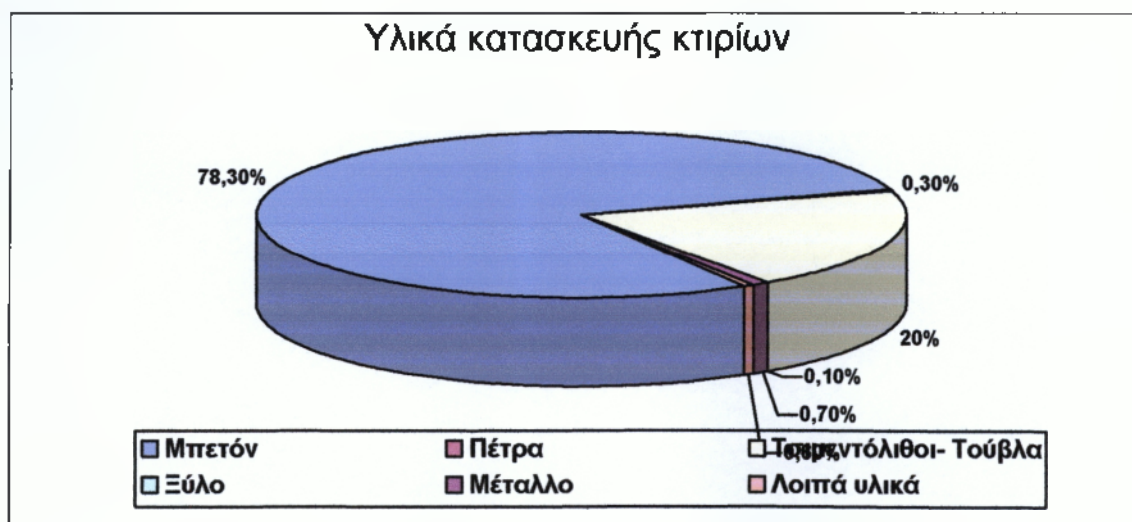
Παρατηρούμε ότι τα πιο λίγα κτίρια είναι κτισμένα πριν το 1945 (360), άρα τα περισσότερα κτίρια δεν είναι παλιά.

Επίσης παρατηρούμε ότι πολλά κτίρια κατασκευάστηκαν από το 1961- 1970 και από το 1971- 1980 και αυτό οφείλεται στην μετακίνηση αρκετού πληθυσμού τότε στην πόλη.

Από αυτόν τον πίνακα φαίνεται μάλιστα ότι ο Δήμος έχει κυρίως καινούργια κτίρια.

Δείκτης Γ.1.3 Τρόπος κατασκευής κτιρίων

2001		
Υλικά κατασκευής	Αριθμός	Αναλογία
Μπετόν	11142	78,3%
Πέτρα	45	0,3%
Τσιμεντόλιθοι- Τούβλα	2851	20%
Ξύλο	28	0,1%
Μέταλλο	87	0,7%
Λοιπά υλικά	75	0,6%
Σύνολο κτιρίων	14228	100%

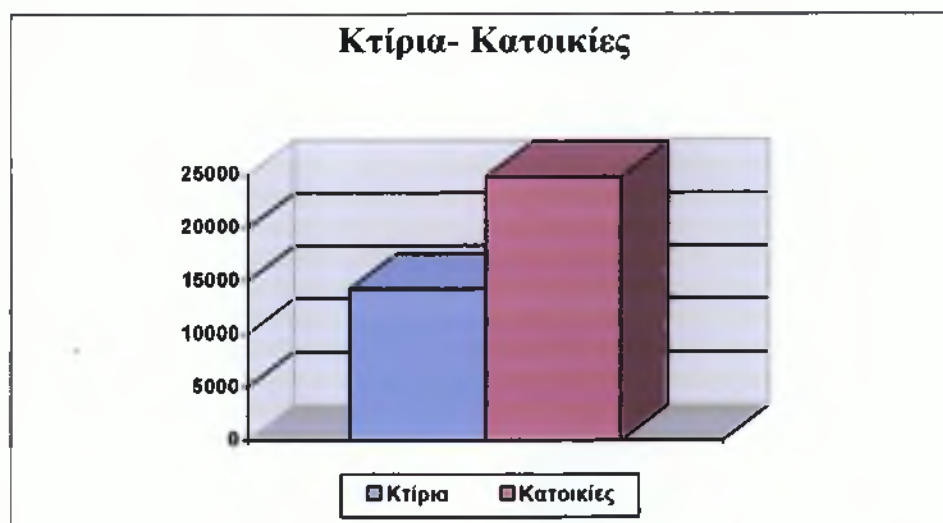
Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή κτιρίων 2001.

Τα πιο πολλά κτίρια είναι κτισμένα από Μπετόν (11142), ακολουθούν αυτά που είναι κτισμένα από τσιμεντόλιθους και τούβλα (2851) και αυτό επειδή τα περισσότερα κτίρια είναι κατασκευασμένα μετά από το 1945, γι' αυτό και είναι ελάχιστα αυτά που είναι κτισμένα από πέτρα (45) και από ξύλο (28).

Και κάποια καινούργια κτίρια είναι κατασκευασμένα από μέταλλο (87).

Δείκτης Γ.1.4 Κτίρια- Κατοικίες

	2001
Κτίρια	14228
Κατοικίες	24762

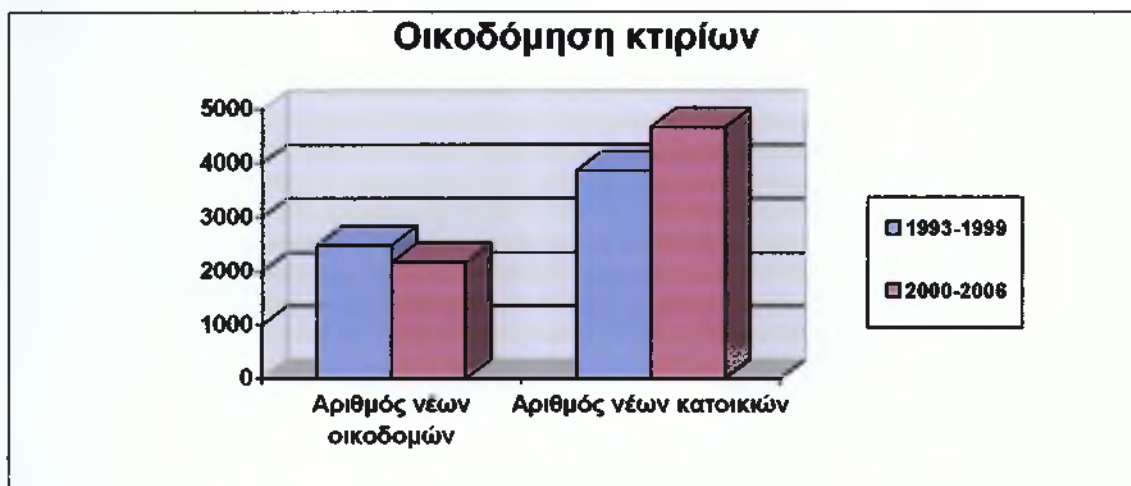

Πηγές; ΕΣΥΕ, Απογραφή κτιρίων 2001.

Από την απογραφή κτιρίων του 2001 βλέπουμε ότι υπάρχουν 14228 κτίρια στα οποία είναι 24762 κατοικίες.

Δείκτης Γ.1.5 Οικοδόμηση κτιρίων

	Ο Αριθμός νέων οικοδομών+ προσθήκες		Αριθμός νέων Κατοικιών
	Αριθμός	Όγκος km ³	Αριθμός
1993-1999	2487	2383183	3865
2000-2006	2175	2666989	4673

Πηγές: Πολεοδομία.

Παρατηρούμε ότι ο αριθμός των νέων οικοδομών έχει μειωθεί από 2471 το 1993 –1999 σε 2175 το 2000 –2006.

Αλλά έχει αυξηθεί ο αριθμός των νέων κατοικιών από 3865 σε 4673.

Δείκτης Γ.1.6 Χρήσεις κατοικιών

2001		
Χρήσεις κατοικίες	Αριθμός	Αναλογία
Κανονικές	17996	72,6%
Μη κανονικές	59	0,2%
Κενές	6737	27,2%
Σύνολο	24762	100%

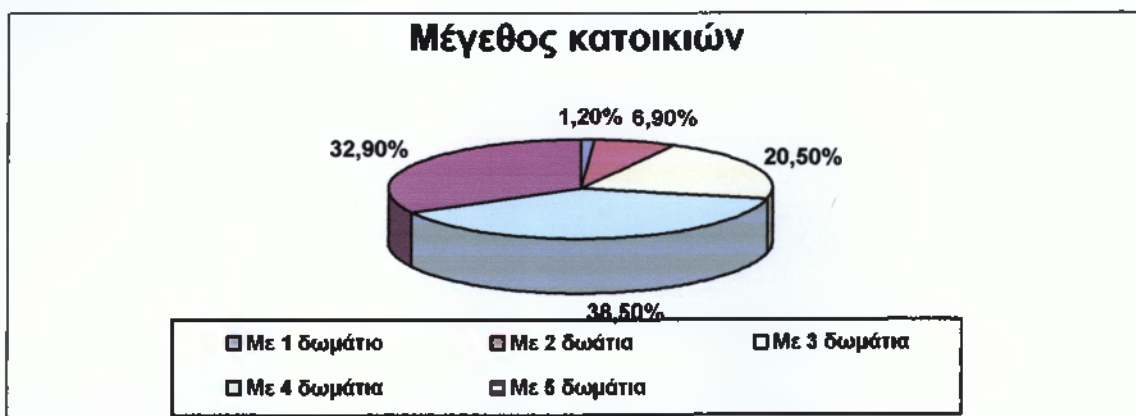

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή κτιρίων 2001

Οι περισσότερες κατοικίες είναι κανονικές 72,6%, ακολουθούν οι κενές 27,2%, ενώ οι μη κανονικές είναι 0,2%.

Δείκτης Γ.1.7 Μέγεθος κατοικιών

2001		
Μέγεθος κατασκευής	Αριθμός	Αναλογία
Με 1 δωμάτιο	885	1,2%
Με 2 δωμάτια	5092	6,9%
Με 3 δωμάτια	15129	20,5%
Με 4 δωμάτια	28412	38,5%
Με 5 δωμάτια	24280	32,9%
Σύνολο δωματίων	73798	100%
Μέσος αριθμός δωματίων	2,9 (73798\24762)	

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή κτιρίων 2001.

Οι πιο πολλές κατοικίες έχουν 3 έως 5 δωμάτια και ο μέσος όρος δωματίων είναι 2,9 (σύνολο δωματίων / σύνολο κατοικιών) σε κάθε σπίτι.

Το μέγεθος των κατοικιών θεωρείται ικανοποιητικό αν σκεφτούμε ότι τα περισσότερα νοικοκυριά αποτελούνται από 4 ή 5 άτομα.

Γ.2 ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΣΤΕΓΑΣΗΣ

Γ.2.1 Πυκνοποίηση

Πυκνοποίηση	
Δωμάτια ανά άτομο	1,4

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή κτιρίων 2001.

Τα δωμάτια ανά άτομο είναι το σύνολο των δωματίων προς το σύνολο των μελών των νοικοκυριών (73798 / 53868) δηλαδή σε κάθε άτομο αντιστοιχούν 1,4 δωμάτια.

Η αναλογία αυτή θεωρείται ικανοποιητική αν σκεφτούμε ότι παλιότερα η αναλογία αυτή ήταν πολύ μικρότερη.

Δείκτης Γ.2.2 Άστεγοι ανά 1000 κατοίκους.

2001		
	Αριθμός	Αναλογία ανά 1000 κατοίκους
Διαμένοντες σε μη κανονικές κατοικίες	245	4,5

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή 2001.

Αυτοί που διαμένουν σε μη κανονικές κατοικίες π.χ. καλύβες, είναι 245 άτομα και σε 1000 κατοίκους η αναλογία είναι 4,5 , το ποσοστό αυτό είναι μετρίως χαμηλό και αυτό επειδή στο Δήμο Κατερίνης διαμένουν τσιγγάνοι κυρίως στο ποτάμι του Πέλεκα.

Δείκτες Γ.2.3 Σύνδεση με βασικά δίκτυα

Επίπεδο σύνδεσης νοικοκυριών με	Αριθμός	Αναλογία
Δίκτυο Ύδρευσης	17872	98,8%
Δίκτυο Ηλεκτρικού	17968	99,3%

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή 2001.

Τα περισσότερα νοικοκυριά είναι συνδεδεμένα με τα βασικά δίκτυα όπως το δίκτυο ύδρευσης και το δίκτυο ηλεκτρικού.

Δείκτης Γ.2.4 Λειτουργικές ελλείψεις κατοικιών.

2001		
Ελλείψεις	Αριθμός	Αναλογία
Χωρίς κουζίνα	61	0,4%
Χωρίς λουτρό	121	0,7%
Χωρίς κεντρική θέρμανση	4972	27,4%

Πηγές: ΕΣΥΕ, Απογραφή 2001.

Σύμφωνα με την απογραφή του 2001, παραπάνω του 1/4 του πληθυσμού δεν έχει κεντρική θέρμανση (27,4%). Το 0,7% δεν έχει λουτρό, ενώ μόλις το 0,4% δεν έχει κουζίνα.

Έτσι συμπεραίνουμε ότι υπάρχει έλλειψη της βασικής ανάγκης της κεντρικής θέρμανσης, λόγω της ακριβής εγκατάστασης της και της τιμής του πετρελαίου. Και εφόσον έχει κρύο τους περισσότερους μήνες του χρόνου, λόγω της βόρειας περιοχής που βρίσκεται ο Δήμος γεωγραφικά, θέτει αυτή την έλλειψη ανησυχητική για τους κατοίκους του Δήμου.

ΜΕΡΟΣ Δ'
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Μετά από τη συλλογή, μελέτη και επεξεργασία των στοιχείων που αφορούν τον δήμο Κατερίνης εντοπίζονται τα παρακάτω προβλήματα που αφορούν τον Πληθυσμό, την Οικονομική Δραστηριότητα, το Ανθρώπινο Δυναμικό (την Απασχόληση), τις Χρήσεις Γης, την Τεχνική Υποδομή, την Κοινωνική υποδομή, την Ποιότητα Ζωής και το Κτιριακό Απόθεμα.

1.1 Πληθυσμός

- Ανά δεκαετία αυξάνεται το ποσοστό των μεσηλίκων (40-64) και αυξάνεται λιγότερο το ποσοστό των νέων ανθρώπων (15- 24) και (25-39). Έτσι προβάλλεται η έλλειψη νεολαίας στον Δήμο.
- Ο αριθμός γεννήσεων μειώθηκε αρκετά και παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα οι μικρές ηλικίες (0- 14), και αυτό λόγω της υπογεννητικότητας.
- Το μέγεθος των νοικοκυριών έχει αλλάξει. Υπάρχουν πλέον λίγες πολύτεκνες οικογένειες και οι περισσότερες αποτελούνται από 3 ή 4 μέλη. Κάθε οικογένεια έχει 1 ή 2 παιδιά.

1.2 Οικονομική Δραστηριότητα

- Η πόλη της Κατερίνης είναι αστική περιοχή, και πρωτεύουσα του Νομού Πιερίας. Όμως δεν υπάρχουν βιοτεχνίες και βιομηχανίες, εφόσον έκλεισαν αρκετές τα προηγούμενα χρόνια, με αποτέλεσμα να βρεθούν πολλοί κάτοικοι στην αναζήτηση εργασίας.

1.3 Απασχόληση

- Η ανεργία στους νέους έχει αυξηθεί αρκετά την τελευταία δεκαετία, υπάρχουν ελάχιστες δυνατότητες συγκράτησης του νέου πληθυσμού στο Δήμο, από τη στιγμή που δεν εξασφαλίζονται θέσεις εργασίας κυρίως στον Πρωτογενή και στον Δευτερογενή τομέα της οικονομίας.

- Η ανεργία στις γυναίκες έχει μειωθεί την τελευταία δεκαετία, αλλά όχι σε ικανοποιητικό επίπεδο για την εξασφάλιση των οικονομικών αναγκών της κάθε οικογένειας, αφού δεν φτάνει μόνο ένας μισθός για την πληρότητα των αναγκών τους.

1.4 Χρήσεις Γης

- Τα πάρκα, οι πλατείες και οι χώροι γενικά πρασίνου καταλαμβάνουν πολύ μικρή έκταση στο σύνολο του Δήμου, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να μην έχουν χώρους αναψυχής χωρίς να καταβάλουν χρηματικό αντίτιμο.

1.5 Τεχνική Υποδομή

- Στον δήμο Κατερίνης λειτουργεί εγκατάσταση βιολογικού καθαρισμού στην οποία όμως δεν έχουν συνδεθεί όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα, (Σβορώνος, Άνω Αηγιάννης, Νεοκαισάρεια, Νέα Χράνη, Νέο Κεραμίδι, Γανόχωρα), έχουν συνδεθεί μόνο η Ανδρομάχη και η Ολυμπιακή Ακτή. Το μήκος δικτύου αποχέτευσης είναι 288 χιλ. Το κόστος εγκατάστασης της είναι απαγορευτικό (700€), και έτσι πάρα πολλά νοικοκυριά δεν είναι συνδεδεμένα με το δίκτυο, διαθέτοντας βόθρους για τα υγρά απόβλητα.

1.6 Κοινωνική Υποδομή

- Οι εγκαταστάσεις υγείας είναι ελάχιστες (4) και ελλιπείς, λόγω του παλιού και του μικρού κέντρου υγείας που υπάρχει, μη εξασφαλίζοντας τις προδιαγραφές της αστικής περιοχής του Δήμου, για την κάλυψη των αναγκών της υγείας των κατοίκων.

1.7 Κτιριακό απόθεμα

- Οι κάτοικοι που διαμένουν σε μη κανονικές κατοικίες π.χ. καλύβες, παράγκες κ.λ.π. είναι αρκετοί στο Δήμο Κατερίνης (245) και αυτό συμβαίνει λόγω την διαμονή τσιγγάνων στο ποτάμι του Πέλεκα.
- Παραπάνω από το 1/4 των νοικοκυριών έχουν έλλειψη από Κεντρική θέρμανση λόγω του υψηλού κόστους εγκατάστασης της και της τιμής του πετρελαίου.

2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

2.1 Τοπικό Αστικό Παρατηρητήριο

Για την επίτευξη των σκοπών της Habitat Agenda προτείνεται η ίδρυση **Τοπικού Αστικού Παρατηρητηρίου**, το οποίο θα αποτελέσει τον αρμόδιο και εξουσιοδοτημένο θεσμό σε Τοπικό Επίπεδο και θα λειτουργήσει σαν βασικός μηχανισμός υποβοήθησης της διαδικασίας εφαρμογής της **Habitat Agenda**.

Στο Τοπικό Αστικό Παρατηρητήριο θα ασχολείται ειδικευμένο προσωπικό με αντικείμενο:

- Τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων και τον υπολογισμό των Αστικών Δεικτών μέσω των οποίων θα παρακολουθούνται:
 1. η ακριβής κατάσταση στους οικισμούς
 2. η ορθολογική επιλογή πολιτικών και δράσεων
 3. η πορεία εφαρμογής των Τοπικών προγραμμάτων.

Εκτός αυτών, θα πρέπει να παρακολουθούνται οι συνθήκες και οι τάσεις Αστικής Ανάπτυξης. Ακόμα, θα πρέπει να προωθείται η επαφή και η συνεργασία μεταξύ των Φορέων Λήψης Αποφάσεων.

Το Τοπικό Αστικό Παρατηρητήριο που θα ιδρυθεί στο επίπεδο του Δήμου θα πρέπει να συνεργαστεί με άλλα Τοπικά Παρατηρητήρια για ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών, συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία ενός Εθνικού Δικτύου. Το οποίο με τη σειρά του θα είναι ενταγμένο στο Παγκόσμιο Δίκτυο Εθνικών Παρατηρητηρίων.

Η σωστή λειτουργία ενός τέτοιου Παρατηρητηρίου εκτός από την συμβολή του στην επίτευξη των στόχων της Habitat Agenda, θα αποτελέσει ένα σημαντικό μηχανισμό υποβοήθησης, αλλά και αναβάθμισης της λειτουργίας του Δήμου Κατερίνης και στη γενικότερη αναβάθμιση του ρόλου του.

2.2 Οικονομική Δραστηριότητα – Απασχόληση

Οι βασικοί στόχοι πρέπει να είναι:

1. Στήριξη των γυναικών στην εργασία.
2. Η συγκράτηση των νέων στο τόπο τους με δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, με πλήρη ασφαλιστικά και εργασιακά δικαιώματα.
3. Καταπολέμηση της ανεργίας με πλήρη και σταθερή εργασία για όλους τους εργαζομένους, με Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας.
4. Υπηρεσίες που να ανήκουν στον δήμο αποκλειστικά και με σκοπό να εξασφαλίζονται άμεσα οι ανάγκες των δημοτών, χωρίς να υπάρχει ιδιωτικό όφελος και κερδοφορία, που θα βαρύνει στην πλάτη των εργαζομένων και χαμηλών στρωμάτων.

Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι θα πρέπει, εκτός από τις παραπάνω προτάσεις που αφορούν αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, να εξασφαλιστούν μέσω Αναπτυξιακών Έργων νέες θέσεις εργασίας.

Τα Αναπτυξιακά Έργα που προτείνονται είναι:

1. Ίδρυση Δημοτικής Επιχείρησης με αντικείμενο την Τουριστική Ανάπτυξη της περιοχής. Ένα μέρος του Δήμου Κατερίνης, στην Ολυμπιακή Ακτή καταλαμβάνεται από παραλιακή ζώνη. Έτσι επιβάλλεται η αξιοποίηση της, αποκλειστικά από τον Δήμο, χωρίς επιχειρηματική δραστηριότητα που να επιβαρύνει τους δημότες, αλλά να αποβλέπει στην ποιοτική και δωρεάν τουριστική προσέγγιση σε δημότες, πολίτες άλλων δήμων και ξένους και την εξασφάλιση εργασίας στους πολίτες.

2. Ίδρυση Συνεταιρισμών βιοτεχνίας και βιομηχανίας, οι οποίες να εξασφαλίζουν φτηνά και ποιοτικά τοπικά προϊόντα, αλλά και εξασφάλιση πλήρους και μόνιμης εργασίας στο σύνολο των κατοίκων.

3. Προώθηση πολιτικών γενικά από τον Δήμο και την Κεντρική Διοίκηση που θα έχουν ως επίκεντρο την εξασφάλιση των σύγχρονων και βασικών αναγκών των εργαζομένων, αυτοαπασχολούμενων, αγροτών, γυναικών, συνταξιούχων και νεολαίας και όχι την προώθηση των δραστηριοτήτων εκείνων που πραγματοποιούνται με γνώμονα το ιδιωτικό όφελος.

2.3 Χρήσεις Γης

Προτείνεται:

Η αξιοποίηση των κοινόχρηστων εκτάσεων που παραμένουν αναξιοποίητες. Δηλαδή να κατασκευαστούν οργανωμένα πάρκα, πλατείες, χώροι αστικού πρασίνου και αναδάσωση κάποιων περιοχών. Με αυτόν τον τρόπο ο Δήμος θα γίνει περισσότερο βιώσιμος, θα βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων και παράλληλα θα γίνει περισσότερο ελκυστικός στους κατοίκους άλλων περιοχών.

2.4 Τεχνική Υποδομή

Προτείνεται:

1. Επέκταση της Αποχέτευσης συνολικά, σε όλο τον Δήμο.
2. Κατάργηση της δαπάνης σύνδεσης στις κατοικίες, έτσι ώστε να μπορούν να συνδεθούν όλα τα νοικοκυριά.
3. Κατάργηση ή μείωση της δαπάνης, χωρίς δημοτικούς φόρους και τέλη, των λογαριασμών για την ύδρευση.
4. Ασφαλτόστρωση και συντήρηση σε όλο το οδικό δίκτυο, αποκλειστικά από τον δήμο, με μοναδικό στόχο την ποιοτική αναβάθμιση της ζωής των πολιτών

2.5 Κτιριακό απόθεμα

Προτείνεται:

- Η ένταξη του Δήμου στο **Εθνικό Πρόγραμμα για τους Τσιγγάνους**. Οι πόροι αυτού του προγράμματος αφορούν έργα για την ανακούφιση εκείνων των ομάδων των Τσιγγάνων που ζουν σε καλύβες και παράγκες. Φορείς υλοποίησης των έργων αυτών είναι οι δήμοι και περιλαμβάνουν παραχώρηση χώρων όπου γίνονται όλες οι απαραίτητες υποδομές όπως δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροφωτισμού, οδοποιίας, ανάπλαση περιβάλλοντος κ.λ.π. και στη συνέχεια τοποθετούνται λυόμενοι

οικισμοί για την προσωρινή ένταξη των Τσιγγάνων.

Με την υλοποίηση αυτών των έργων ο κόσμος έρχεται πιο κοντά στο πρόβλημα, το γνωρίζει καλύτερα και συμβάλει στη λύση του προβλήματος με αποδοχή των Τσιγγάνων στο κοινωνικό σύνολο.

ΠΗΓΕΣ

- 1) Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας (ΕΣΥΕ)
- 2) Δήμος Κατερίνης (Τεχνική Υπηρεσία, Πολεοδομία)
- 3) ΔΕΥΑΚ